Ազգ
Azg
armenian daily
3 ՅՈՒՆԻՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ #97 (1600)

Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ Թուրքիան հարստացավ հրեաների հաշվին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիան եղել է այն երկրներից, որոնք երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ, լինելով ձեւականորեն «չեզոք», իրականում աջակցել են Հիտլերյան Գերմանիային եւ դրա շնորհիվ հարստացել: Այդ մասին նշված է ԱՄՆ-ի կառավարության պաշտոնական զեկուցագրում, որը նվիրված է պատերազմի ժամանակ հրեաներից խլված ոսկու ճակատագրին:

Համաձայն «Նյու Յորք թայմսի» հաղորդման, Գերմանիան հրեաներից խլված ոսկին եւ այլ ակտիվները տեղադրում էր Շվեյցարիայի ու այլ երկրների բանկերում, եւ դրանց միջոցով հոգում պատերազմի համար անհրաժեշտ ծախսերի զգալի մասը: Մասնավորապես, նշվում է, որ պատերազմի սկզբում Թուրքիայի ոսկու պաշարները կազմել են 27 տոննա, իսկ պատերազմի վերջում հասել են 216 տոննայի, մասնավորապես, քանի որ Թուրքիան եղել է Գերմանիայի համար խրոմ հումքի մատակարարողներից մեկը:

Համաձայն 1946 թ. կնքված պայմանագրի, չեզոք երկրները, որոնք պատերազմի ժամանակ Գերմանիայից ստացել են հափշտակված արժեքներ, պետք է դրանք վերադարձնեն: Սակայն այդ պահանջը մինչեւ վերջ կատարել է միայն Շվեդիան, իսկ Շվեյցարիան եւ մի շարք այլ «չեզոք» երկրներ վերադարձրել են այդ արժեքների միայն մի փոքր մասը:

ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան ցեղասպանության հարցում կոշտացնում է իր դիրքորոշումը

Հայերի տեղահանությունը, իբր, մարդասիրական նկատառումներով է արվել

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Ազգը» նախորդ համարում անդրադառնալով հայերի ցեղասպանությունը ճանաչելու մասին Ֆրանսիայի ԱԺ-ի որոշմանը, փորձել էր ցույց տալ, թե Թուրքիայի ղեկավարությունը ինչպիսի զայրույթով է դատապարտում դա: Իր բնույթով չափազանց առարկայազուրկ այդ որոշումը, որտեղ չի նշված անգամ, թե ցեղասպանությունն ով է իրագործել, մեծ իրարանցում առաջ բերեց Անկարայի քաղաքական շրջանակներում: Երկրում կրքեր բորբոքվեցին, որոնք զարմանալիորեն հեշտեհեշտ հակահայկական հիստերիայի երանգ են ստանում: Պաշտոնական Անկարան ԱԺ-ի վերոհիշյալ որոշումը դիտարկում է որպես ազգայնամոլության դրսեւորում եւ անհիմն տուրք հայկական ազգայնամոլությանը, որն իբր մասնուցում է Ֆրանսիան: Այդ ընթացքում աստիճանաբար վերանայվում եւ հստակեցվում են Մեծ եղեռնի նկատմամբ Թուրքիայի պաշտոնական շրջանակների մոտեցումները: Ըստ երեւույթին, այդ մոտեցումները կնպաստեն թուրքական նոր դիրքորոշման մշակմանը սփյուռքի հարցում: Հարցի վերանայմանն ու հստակեցմանը Թուրքիայի քաղաքական շրջանակների հետ, ինչ խոսք, մասնակցում են նաեւ զիսական շրջանակները, իսկ թուրքական հեռուստատեսությունը ստանձնում է համակարգողի դեր:

Քաղաքական շրջանակների մեջ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը Մեջլիսն առանձնակի տեղ ունի: Երեկ Մեջլիսի գլխավոր ասամբլեայի լիագումար նիստում պատգամավորական խմբակցությունները Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու որոշման առնչությամբ, անելով համապատասխան հայտարարություն, միաձայն դատապարտեցին Ֆրանսիայի ԱԺ-ին: Միաժամանակ որոշվեց հայտարարության տեքստը տեղեկագրով հանդերձ հղել աշխարհի բոլոր երկրների խորհրդարաններին:

Տես ▸ էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

«Ցեղասպանության դատապարտումը պետք է համայն մարդկությանը»

Հավաստում է ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ֆրանսիայի Հանրապետության ԱԺ-ի միաձայն որոշումը՝ ճանաչելու 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը, Հայաստանում գնահատվեց ըստ արժանվույն: Երեկ ՀՀ ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը լրագրողներին ներկայացրեց Ֆրանսիայի ԱԺ նախագահ Նորին գերազանցություն Լորան Ֆաբիուսին հղված շնորհակալական իր ուղերձը, ուր երախտագիտության եւ հարգանքի հետ մեկտեղ՝ հայաստանյան խորհրդարանի նախագահը կարեւորում է պատմական արդարության հաղթանակը: «Ֆրանսիան եւս մեկ անգամ հիշեցրեց աշխարհին, որ մարդկության դեմ ուղղված հանցագործությունները չպետք է մնան չդատապարտված: Ցեղասպանության դատապարտումը պետք է ոչ միայն հայ ժողովրդին, այն պետք է համայն մարդկությանը՝ ապագայում դրանից խուսափելու համար: Վստահ եմ, որ պատմական ճշմարտության ճանաչումը բոլոր քաղաքակիրթ պետությունների բարոյական պարտքն է, եւ այդ տեսակետից պատահական չէ, որ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովում նման որոշում ընդունվեց: Հույս եմ հայտնում, որ այս օրենքի ընդունումն ըմբռնումով կընկալվի բոլորի կողմից եւ կնպաստի տարածաշրջանում խաղաղության եւ կայունության հեստա-
գա [illegible]
գրում է Խոսրով Հարությունյանը:

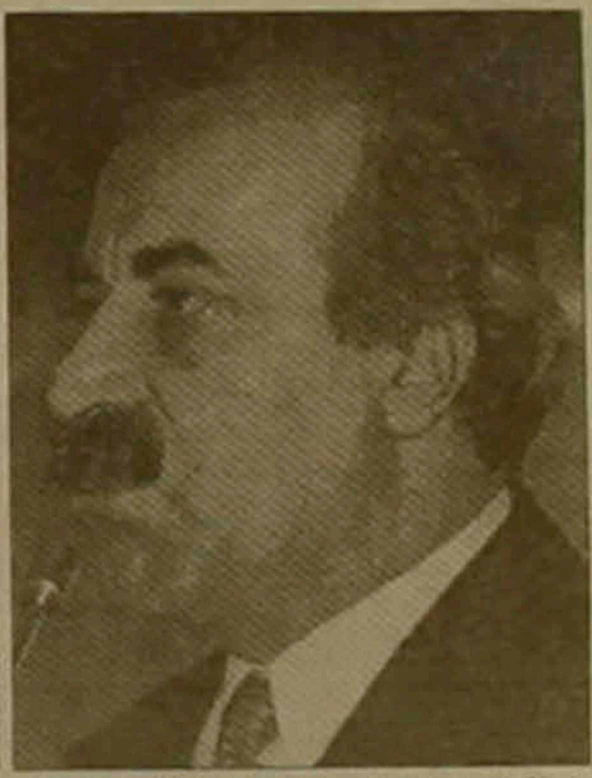

Շնորհակալական ուղերձի հրապարակումից հետո Խոսրով Հարությունյանը պատասխանեց լրագրողների հարցերին՝ թե արտաքին քաղաքական, թե ներքաղաքական ոլորտների: Թուրքիայի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու ուղիների վերաբերյալ ԱԺ խոսնակը նշեց, որ այստեղ կուտակվել են երկկողմանի պատմական, ազգային եւ հոգեբանական բարդույթներ. «Թուրքիայի հետ մեր հարաբերությունները պետք է վերահմաստավորվեն»: Խոսրով Հարությունյանն իրատես էր: Մերձակա ժամանակում անհնար է պատկերացնել Հայաստան-Թուրքիա բնականոն հարաբերությունների [illegible]
տումը: Առաջընթացը տեղի կունենա քայլ առ քայլ, եւ յուրաքանչյուր հաղթահարված բարդույթ կնպաստի կովկասյան տարածաշրջանում անվտանգության համակարգի ձեւավորմանը:

Տես ▸ էջ 2

Եվրամիությունը պաշտպանում է համանախագահներին

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, մեկօրյա աշխատանքային այցով Հայաստանում է գտնվում Եվրամիության արտաքին հարաբերությունների եվրոպական հանձնակատար Հանս վան դեն Բրուկը: Հանձնակատարը հանդիպել է ՀՀ նախագահի, վարչապետի, ԱԺ նախագահի հետ, իսկ երեկոյան կայացավ Հանս վան դեն Բրուկի եւ Վարդան Օսկանյանի համատեղ մամուլի ասուլիսը: Կարեւորելով այցը, պրն Օսկանյանը նշեց, որ Հայաստան-Եվրամիություն հարաբերություններն այսօր բավականին ընդարձակվել են եւ հանդիպումների ընթացքում արծարծվել են տարածաշրջանին առնչվող քաղաքական եւ տնտեսական խնդիրներ, միաժամանակ հանձնակատարը ծանոթացել է ԼՂՀ-ի հիմնախնդրի հայաստանյան նոր դիրքորոշմանը: Պրն Օսկանյանի խոսքերով, թեպետ ԵՄ-ն որեւէ միջնորդական ջանքերի չի մասնակցում ԼՂՀ-ի խաղաղ կարգավորման հարցում, բայցեւայնպես, Հայաստանը կարեւոր է համարում այդ հարցում տեղեկացնել իր դիրքորոշումները ԵՄ-ին եւ հանձնակատարի միջոցով նաեւ անդամ երկրներին:

Վան դեն Բրուկը հաստատեց Օսկանյանի խոսքերը ավելացնելով, որ վարչապետի հետ քննարկվել են տեխնիկական եւ ֆինանսական, տարբեր օժանդակության ծրագրեր, էներգետիկայի հարցեր, ինչպես նաեւ TRACEKA եւ INOGAT ծրագրերում Հայաստանի մասնակցության խնդիրը: Հանձնակատարը ընդգծեց, որ ԵՄ-ը օժանդակում է Մինսկի գործընթացին եւ հնարավորինս կխրախուսի խնդրի արագ լուծումը, քանի որ այն կնպաստի տարածաշրջանում կայունության եւ տնտեսական ու սոցիալական զարգացմանը:

Տես ▸ էջ 8

ԱՄՆ վարչակազմի պատվիրակությունը Վրաստանում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր պաշտոնական այցով Վրաստան է ժամանել ԱՄՆ վարչակազմի պատվիրակությունը՝ Միացյալ Նահանգների պետական քարտուղարի ԱՊՀ երկրների հարցերով հատուկ խորհրդական Ստեֆան Սեստանովիչի գլխավորությամբ: ԱՄՆ-ի պատվիրակության ներկայացուցիչները հանդիպում կունենան Վրաստանի պաշտպանության նախարար Դավիթ Թեւզաձեի հետ, հաղորդել է «Սվոբոդնայա Գրուզիա» թերթը:

Կոնյակ արտադրելու 19 արտոնագիր

600 դրամանոց «Նաիրի» եւ «Վասպուրական»

Հայաստանում 1998 թ. հունիսի դրությամբ 19 ձեռներեցի կամ ձեռնարկության ՀՀ գյուղնախարարության համապատասխան վարչության կողմից տրված է հայկական կոնյակ արտադրելու արտոնագիր: «Կոնյակի» գործարանի տնօրեն Ալբերտ Հերոյանը, արձանագրելով այս փաստը, վրդովմունքով նշեց, որ արտոնագրեր տրվել են առանց համապատասխան տեխնոլոգիաների ստուգման. «Լվացքի տաշտերում կոնյակ են արտադրում»: Գյուղատնտեսության նախարար Վլադիմիր Մովսիսյանը «Ազգի» հարցին պատասխանեց, թե իր նախարարության որոք հատկացվել է ընդամենը երկու արտոնագիր, դրանց համար ինքն անձամբ պատրաստ է պատասխան տալու, մնացած 17-ի պատասխանատվությունը բաժին է ընկնում իր նախորդներին: Նշենք, որ կոնյակի արտադրության «դյուրությամբ» ձեռք բերված արտոնագրերը դուռ են բացում հայկական այս խմիչքի վարկը գցողների եւ ստվերային լուրջ եկամուտների համար: Շուկայում լայնորեն շրջանառվում են 600 դրամանոց «Վասպուրականն» ու «Նաիրին» գնին համապատասխան բաղադրությամբ, գույնով եւ որակով: Ընդ որում, այդ ստվերային

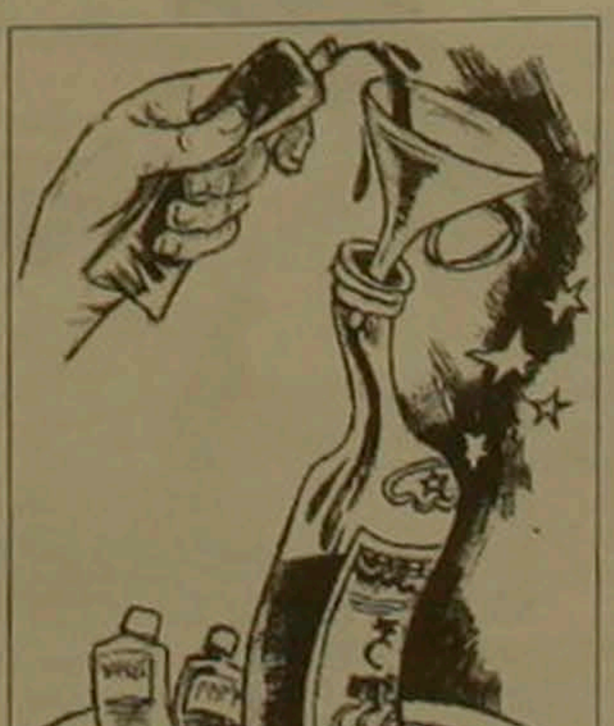

կոնյակն իրացվում է ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ մեծ մասամբ մերձավոր արտերկրում՝ Ռուսաստանում լուրջ վնասներ հասցնելով դեռեւս պետական «Կոնյակի» գործարանին, վաղն այդ խնդրի առջեւ կկանգնեն ֆրանսիացի հնարավոր սեփականատերերը:

Ն. Դ.

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ալիեւը վախենում էր Թուրքիայի օգնությամբ բանակն ամրապնդելուց

ԲԱՔՈՒ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վերջին օրերին թուրքական թերթերը դարձյալ սկսել են դիմել Ադրբեջանի թեմային: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, առանձնապես մեծ ուշադրություն են գրավում «Ենի Եաֆաղ» լրագրում հրապարակված երկու հոդված: Առաջին հոդվածը, որը վերնագրված է «Թուրքիայի ենթադրվող բանակային պլանները: Խռովություն էլչիբեյի դեմ», հիմնվում է բանակային բարձր աստիճան ունեցող մասնագետի հայտարարության վրա, որը ժամանակին Ադրբեջան էր ուղարկվել էլչիբեյի կառավարման օրոք ազգային բանակի ստեղծման գործում օգնություն ցույց տալու նպատակով: Նրա խոսքերով, էլչիբեյի դեմ խռովություն էր իրականացվել մի քանի օր անց այն բանից հետո, երբ Թուրքիան սկսել էր իրագործել Ադրբեջանում բանակ ստեղծելու պլանը: Այդ պլանի համաձայն, 1993 թվականի ապրիլից սկսած, մոտ 100 թուրք սպաներ ձեռնամուխ էին եղել բանակի համար հատուկ զորամասերի նախապատրաստմանը, որոնք բաղկացած էին լինելու 75 հազար մարդուց: Առաջին փուլում ուսուցման էին ներգրվել 12 հազար մարդ: Դրանից մի քանի օր անց մի զորախումբ, որի մեջ մեծամասնություն էին կազմում ռուսները, խռովություն էր բարձրացրել: Թուրք զինվորականի ասելով, իրենք ստիպված էին դրանից հետո հեռանալ Ադրբեջանից էլչիբեյի հետ միաժամանակ:

Թուրք զինվորականը նշում է, թե չնայած խորհրդային ժամանակաշրջանում ոչ մի ադրբեջանցի գեներալ չէր եղել, այսօր ադրբեջանական բանակի գեներալների 98 տոկոսը կազմում են խորհրդային բանակում ծառայած սպաները:

«Ալիեւը վախենում է խռովությունից» վերնագրով երկրորդ հոդվածում ասվում է, որ Թուրքիայում պատրաստություն անցած եւ Ադրբեջան վերադարձած զինծառայողներին չի թույլատրվում ծառայության մեջ մտնել ազգային բանակում: Հոդվածի հեղինակը՝ Դուրուն, նշում է, որ Ալիեւը Թուրքիայից վերադարձած սպաներին բանակ ընդունելու ճանապարհին խոչընդոտներ ստեղծելու հետ մեկտեղ պահեստ է արձակում նաեւ գործող բանակի սպաների մի մասին: Հոդվածում նշվում է, որ էլչիբեյի կառավարման օրոք ազգային բանակի կազմավորման համար 1992 թվականին ուսուցման նպատակով Թուրքիա էին ուղարկվել սպաներ:

Հոդվածում նշվում է նաեւ, որ Թուրքիայից վերադարձած սպաներին ծառայության մեջ չընդունելու պատճառն այն է, որ բարձրաստիճան շատ պաշտոնյաներ Ալիեւի գլխավորությամբ վախենում են բանակն ամրապնդելուց: Մյուս պատճառը միլիցիական հանցախարհի ձեւավորումն է հայ-ադրբեջանական հակամարտության շրջանում: Նշվում է, որ այդ հանցախարհը ֆինանսավորող հարուստ մարդիկ դրության տերերն են դառնում պետական կառավարման ապարատում:

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Թուրքիան ցեղասպանության հարցում կոշտացնում է իր դիրքորոշումը

Սկիզբը էջ 1

Նույն օրը հունիսի 2-ին, թուրքական հեռուստատեսություն հրավիրվեց Թուրքիայի մարդու իրավունքների գծով պետնախարար Հիքմեթ Սամի Թյուրքը։ Նա որպես կառավարության անդամ գնահատելով Ֆրանսիայի ԱԺ-ի որոշումը, մասնավորապես ասաց. «Սա ատելություն եւ վրեժխնդրություն սերմանող որոշում է։ Այն երկրները, որոնք այսօր մեղադրում են մեզ Ցեղասպանության մեջ, հենց իրենք են մեղավոր։ Ֆրանսիան այդ երկրների թվում է։ Կարելի է թեկուզ հիշել Ալժիրի, Ռուանդայի, Բոսնիայի, Հերցեգովինայի, ինչու չէ, կարմրամորթների, ինկերի եւ այլոց կոտորածների մասին»։

Սամի Թյուրքը միաժամանակ կարեւորեց իշխանության հերթափոխը ՀՀ-ում եւ նշեց, որ Ֆրանսիայի ԱԺ-ի որոշման թիկունքում առկա է Հայաստանը։ Պետնախարարը միաժամանակ մեղադրեց Ռոբերտ Քոչարյանին ասելով. «ՀՀ նոր նախագահը հնամաշ մեղադրանքներից է կառչում»։ Այնուհետեւ նա շարունակեց. «Հայաստանի շահերը պահանջում են, որ նա հարգի Կարսի պայմանագիրը։ Եթե այլ երկրների խորհրդարանները նույնպես ընդունեն այդպիսի մի որոշում, ինչպիսին Ֆրանսիայի ԱԺ-ինն էր, հավանական է, որ հայերը փոխհատուցում պահանջեն, Կարսի պայմանագիրը վերանայեն եւ հողային պահանջներ ներկայացնեն մեզ»։

Պատասխանելով լրագրողի հարցին Սամի Թյուրքը դատապարտեց թուրք-ֆրանսիական պատմական բարեկամությունն անտեսելու, եւ կու երկրների փոխհարաբերությունների զարգացումն արհամարհելու գնով հայերի մութ նպատակների համար որպես միջոց ծառայելու Ֆրանսիայի անհասկանալի կեցվածքն ու ավելացրեց. «Այդ դիրքորոշումը չի կարող ծառայել ոչ Հայաստանի, ոչ էլ Ֆրանսիայի շահերին։ Ես հույս ունեմ, որ Ֆրանսիական Սենատը կմերժի ԱԺ-ի անփառունակ որոշումը»։

Պետնախարար Սամի Թյուրքին միացավ հեռուստալրագրողը։ Նա իր հերթին ընդգծեց, որ պատմական իրողությունները խեղաթյուրվում են եւ մի խումբ դավաճան հայերի տեղահանությունը Օսմանյան կայսրության մեջ ցեղասպանություն է ներկայացվում։ Նրա կարծիքով, այդ ընթացքում մոռացության են տրվում հայերի կողմից կատարված կոտորածները, որոնց համար հիմք է հանդիսացել ռուսական զորքերի ներխուժումը Արեւելյան Անատոլիա, իսկ հայերը դաշնակցականների գլխավորությամբ չեն հապաղել օգտագործել այդ առիթը։

Հեռուստալրագրողն այնուհետեւ հեռախոսակապ հաստատեց Էրզրումի Աթաթուրքի անվան համալսարանի դոկտոր, պրոֆեսոր Էնվեր Քոնուքչուի հետ, որ մասնագիտացել է հայկական հարցով։ Վերջինս էլ որոշ պարզաբանումներ արեց։ Քոնուքչուն շեշտը դնելով Արեւելյան Անատոլիայի ռազմավարական նշանակության վրա, նշեց դեպի տաք ջրեր առաջանալու ցարական Ռուսաստանի քաղաքական առաջադրանքի մասին եւ հանգեց հետեւյալ եզրակացության. «Ռուսական վերահաս վտանգի ու հայերի կողմից բռնարարքների, սպառնալիքի հետեւանքով թուրք ազգաբնակչությունը երկրի արեւելյան շրջաններից հարկադրված գաղթել է արեւմտյան շրջաններ»։ Ինչ վերաբերում է հայերի տեղահանությանը, ապա դա, ըստ Քոնուքչուի, կատարվել է օրենքի սահմաններում եւ ծառայողական ճնշառումներով։ «Եթե, ասում է նա, 1915-16 թթ. այդ տեղահանությունը կատարված չլիներ, ապա ռուս-թուրքական պատերազմի պայմաններում հայ ազգաբնակչությունը կհայտնվեր չափազանց ծանր կացության մեջ, քանի որ շրջանում տեղի էին ունենում ռազմական թեժ բախումներ ռուսական եւ թուրքական զորքերի միջեւ»։

Քոնուքչուն գտնում է, որ սկսած 1916 թ., երբ ռուսական զորաբանակները հայտնվում են Արեւելյան Անատոլիայում, իրավիճակը ի վնաս թուրքերի կտրուկ փոխվում է։ Հայերը սկսում են դաժան կոտորած սարքել։ Նրա խոսքերով, գեներալ Անդրանիկը ցեղասպանության է ենթարկում թուրքերին, իսկ դրանից հատկապես տուժում է Էրզրումի, Երզնկայի եւ Կարսի թուրք ազգաբնակչությունը։

Ի դեպ, երեկ Էրզրումի Աթաթուրքի անվան համալսարանի ռեկտորատը ի նշան բողոքի Ֆրանսիայի ԱԺ-ի հայերի ցեղասպանությունը ճանաչելու որոշման, ցույց կազմակերպեց մասնակցությամբ դասախոսապրոֆեսորական կազմի եւ ուսանողների։ Կարեւորը, սակայն, այդ ցույցը չէ, այլ նույն համալսարանի դոկտոր, պրոֆեսոր Էնվեր Քոնուքչուի տեսակետներն են։ Համառոտելով բերելով դրանք, ստանում ենք հետեւյալ պատկերը. Առաջին համաշխարհային պատերազմին ռուսների եւ հայերի սպառնալիքի տակ թուրք ազգաբնակչությունը հարկադրված իր արտագաղթել է Արեւելյան Անատոլիայից։ Այսինքն կատարվել է թուրքերի տեղահանություն։ Հարկադրված է եղել հայերի տեղահանությունը։ Օսմանյան կառավարությունը 1915-16 թթ. մարդասիրական նկատառումներով նրանց փոխադրել է ապահով վայրեր, որպեսզի վերջիններս չտուժեն ռուսական եւ թուրքական զորաբանակների բախումներից։ Այլ կերպ ասած, հայերի նկատմամբ ցեղասպանություն իբր չի եղել։ Ընդհակառակը, սկսած 1916 թ. հայերը օգտվելով ռուսական զորքերի ներկայությունից, սկսել են ցեղասպանության ենթարկել թուրքերին։

Թեեւ սրանք նոր տեսակետներ չեն, բայցեւայնպես, նոր միտումներ են պարունակում։ Թերեւս այդ միտումները նպաստեն Մեծ եղեռնի հարցում Թուրքիայի դիրքորոշման վերանայմանն ու մոտեցումների հետագա հստակեցմանը։

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ծափահարություն՝ այո՞, թե՞ ծափահարություն՝ ոչ

Մայիսի 29-ին եւ 30-ին «Արմենիա» հյուրանոցի 2-րդ մասնաշենքի դահլիճում ընթանում էր «Հայ օգնության միության համահայկական հարցերու գիտաժողով՝ «Հայրենիք եւ սփյուռք. 21-րդ դարու շեմին», բարձր հովանավորությամբ ՀՀ վսեմաշուք նախագահի՝ Ռոբերտ Քոչարյանի» խորին անվանումով։

Ինքնին գիտաժողովի կազմակերպման փաստը եւ դահլիճում մեծամասնություն կազմող տարբեր երկրներից ժամանած սփյուռքահայության ներկայությունը վկայում են, որ հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունները գործնական ոլորտ տեղափոխելու առումով սփյուռքահայությունն առավել նախանձախնդիր գտնվեց։ Պարզապես «գիտաժողով» բառն այնքան էլ տեղին չէր ընտրված։ Որեւէ գիտաժողով, կարծեք, ենթադրում է գիտական վերլուծություններ եւ բացառապես ընտրված թեմայում քաջատեղյակ գիտնականների կողմից։ Իսկ այստեղ, պատմաբան Ռիչարդ Հովհաննիսյանի, սփյուռքագետ Էդվարդ Մելքոնյանի եւ այլոց կողքին բնութագրական էին նաեւ դեպքեր, երբ «Ազգային գաղափարախոսություն, Հայկական հարց» ենթավերնագրի տակ կարող էր ելույթ ունենալ, օրինակ, մասնագիտությամբ ճարտարապետ, բայց ՀՅԴ համակիր անձ՝ բնականաբար ներկայացնելով ամենեւին ոչ գիտական, կուսակցական շեշտադրումով տեսակետներ։

Ինչ վերաբերում է Ռ. Քոչարյանի հովանավորությանը, ապա իրոք «բարձր» էր, քանզի դահլիճում նրան այդպես էլ ոչ ոք չտեսավ, համենայն դեպս, գիտաժողովի մասում։ Այլ հարց է, որ նախագահը եւ այլ պաշտոնյաներ նախընտրել են գիտաժողովի բանկետային մասը, ուր եւ ըստ ճշտված լուրերի, ներկա են գտնվել։ Գիտաժողովի արարողակարգային եւ հատկապես բովանդակային հարցերին ծավալուն կերպով չենք անդրադառնա, բայց մի փաստ, կարծում ենք, կհետաքրքրի շատերին։ Խոսելով երկքաղաքացիության հարցի մասին՝ պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանը լսարանին (ուր, ինչպես նշել ենք, մեծամասնությունը սփյուռքահայեր էին) հարց ուղղեց. «Պատրա՞ստ եք արդյոք դուք ընդունելով երկքաղաքացիություն, ստանձնել ՀՀ քաղաքացի լինելու պատասխանատվությունն ու պարտավորությունները՝ սկսած հարկային վճարումներից, բազմաթիվ գրականներից ու դժվարություններից մինչեւ բանակում ծառայելը»։ Հարցն ընդունվեց առավել քան բուռն ծափահարություններով, միայն թե այդպես էլ պարզ չդարձավ՝ նույնքան բուռն այո՞ էր դա, թե՞ ոչ...

ՆԱՆԵ ՄԱԿՈՒՇՅԱՆ

ՏԱՄԱՌՈՏ

ԼՂՀ-ում լրագրողական մրցույթ՝ «Արցախ. հաղթանակի ճամփաներով»

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունիսի սկզբին ԼՂՀ-ում կհայտարարվի միջազգային լրագրողական մրցույթ՝ «Արցախ. հաղթանակի ճամփաներով», նվիրված Արցախի ազգային ազատագրական պայքարի 10-ամյակին։ Մրցույթը կանցկացվի երեք նոմինացիաներով՝ «լավագույն հոդված կամ ակնարկ», «լավագույն հեռուստաֆիլմ եւ հեռուստածրագիր», «անկախության համար Արցախի պայքարում լրագրողի ներդրման համար»։ Մրցույթի արդյունքները կամփոփվեն Արցախի անկախության օրվա՝ սեպտեմբերի 1-ի նախօրյակին։ Հանդիսավոր արարողության ժամանակ ժյուրին, որի կազմում են այնպիսի հայտնի գրողներ ու հրապարակախոսներ, ինչպիսիք են Զորի Բալայանը, Կիմ Բակշին, Վալենտին Օսկոցկին, ինչպես նաեւ ռեժիսոր Հովհաննես Հախվերդյանը, հաղթողներին կհանձնի պարգեւներ՝ մանրանկարներ՝ հայտնի դարաբաղյան նկարիչ եւ քանդակագործ Ռոբերտ Ասկարյանի աշխատանքները։

Սանուլը եւ շրջակա միջավայրի պահպանությունը

ՄԱԿ-ի բնապահպանական ծրագրի (UNEP) շրջանակներում 1972 թ. Ստոկհոլմի կոնֆերանսը հունիսի 5-ը հռչակեց շրջակա միջավայրի պահպանության միջազգային օր։ Այս առթիվ, ինչպես նաեւ հունիսի վերջին Դանիայում ստորագրվելիք «Հասարակության մասնակցության մասին» միջազգային կոնվենցիայի դրույթների շրջանակներում EPAC-ը հունիսի 5-ին, ժամը 10:00-12:00 կանցկացնի դասընթաց լրագրողների համար՝ «Ճանապարհ դեպի Օրհուս. Լրատվամիջոցների դերը շրջակա միջավայրի պահպանության գործում հասարակության մասնակցությունը ապահովելու նպատակով» թեմայով։ Քննարկվող հարցերն են՝ տեղեկատվության լծակները, օրենսդրությունը եւ դրա հետագա զարգացումը։

«Ցեղասպանության դատապարտումը պետք է համայն մարդկությանը»

Սկիզբը էջ 1

Ներքաղաքական ոլորտում զերակայությունները երկուսն են ընտրական օրենսգրքի ճակատագիրը եւ սահմանադրական փոփոխությունների ոդիսականը։ Խոսրով Հարությունյանը փաստարկեց այս նստաշրջանում ՀՀ ընտրությունների մասին օրենքը չի ընդունվի, սակայն ընդհանուր հիմքի հանգել անհրաժեշտ է։ Խորհրդարանը պետք է կողմնորոշվի ներկայացված ընտրական երեք օրենսգրքերի շրջանակում՝ դրանցից որեւէ մեկն ընդունելով հիմք։ Հիմք ընդունված ընտրական օրենսգիրքը կլրացվի շահագրգիռ ուժերի կողմից։ Փաստենք՝ գալիք չորեքշաբթի ԱԺ-ն կանոնակարգով պարտադրված է կողմնորոշվելու այլընտրանքային երեք տարբերակների միջեւ. կամ պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի կողմից կմշակվի մեկ ընտրական օրենսգիրք առկա երեքի հիման վրա (պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը հայտնեց, որ այդպիսի ծաղկաքաղ օրենսգրքի նախագիծն արդեն պատրաստ է), կամ ռեյտինգային քվեարկության կդրվեն երեք նախագծերն էլ, դրանցից որը կհավաքի առավելագույն քվեներ՝ կդառնա հաջորդ նստաշրջանում ընդունվելիք օրենքի հիմքը։

Նախագահին առընթեր սահմանադրական փոփոխությունների հանձնաժողովի ղեկավար, Ռոբերտ Քոչարյանի խորհրդական Պարույր Հայրիկյանը նախնական քննարկումներից հետո կարծիք է հայտնել, թե հայաստանյան քաղաքական ուժերը հակված են դեպի խորհրդարանական հանրապետություն, որը բացառում է նախագահի այժմյան կարգավիճակը։ Այս հարցի վերաբերյալ Խոսրով Հարությունյանը դիվանագիտորեն ասաց, թե բոլոր կուսակցություններն առայժմ քննարկում են պետության կառույցի իրենց մոտեցումները, ինչ վերաբերում է անձամբ իր տեսակետին, ապա ԱԺ խոսնակը միանշանակ կողմ է նախագահական հանրապետությանը՝ իշխանության մյուս թեւերի միջեւ՝ խորհրդարան, կառավարություն, դատական իշխանություններ, մասամբ վերաբաշխելով գործող Սահմանադրությամբ նախագահին վերապահված իրավասությունները։

Ամերիկահայ 25 երիտասարդներ կհյուրընկալվեն Հայաստանում

Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ արեւելյան թեմի հայ օգնության ֆոնդի նախաձեռնությամբ «Ճանապարհորդություն Հայաստան» ավանդական դարձող ծրագրի հերթական (երրորդ) ամենամյա միջոցառումը նախապատրաստելու նպատակով մայիսի 21-ից Երեւանում է գտնվում ՀՕՖ զարգացման ծրագրերի տնօրեն Արտո Որբերյանը Նյու Յորքից։ Ինչպես տեղեկացանք պրն Որբերյանից, 25 ամերիկահայ երիտասարդ բժիշկներ, գործարարներ, տնտեսագետներ, իրավաբաններ եւ այլ մասնագետներ՝ հիմնականում ԱՄՆ արեւելյան նահանգներից, հուլիսի 6-17-ը հանդիպումներ կունենան Հայաստանի իրենց հասակակիցների հետ, կծանոթանան Հայաստանի այսօրվան, ներքին եւ արտաքին քաղաքականության տեղաշարժերին։

Ծրագիրն, ըստ պրն Որբերյանի, դաստելով նախորդ տարիների փորձից, գործնական լիցք է հաղորդում Հայաստանը միայն հեռվից, ընդհանուր գծերով ճանաչող երիտասարդ հայորդիներին՝ գործնական հունի վրա տեղափոխելով նրանց հայրենասիրությունը։ Մեծամասնությունը, մոտիկից շփվելով սեփական արմատներին, նահանգներում լծվում են ազգապահպան աշխատանքների։ Երկուստեք օգտակար այս այցելությունները «լիցքավորում են» ՀՕՖ հայանպաստ գործունեության վերջերս բուլացող զարկերակը։ Հայրենիք այցելող երիտասարդները, որ հիմնականում ՀՕՖ բարերարների զավակներ ու ազգականներ են, ականատես լինելով կազմակերպության հայաստանյան գործունեության կոնկրետ դրսեւորումներին եւ համոզվելով հանգանակված միջոցների նպատակային օգտագործմանը, նպաստում են նվիրատվությունների հոսքին։

Տասնօրյա այս ծրագիրը հագեցած կլինի հայրենիքի տեսարժան վայրեր այցելություններով, հետաքրքիր հանդիպումներով։ Նախատեսվում են հանդիպումներ պաշտոնատար անձանց՝ ՀՀ նախագահի, առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Գառնիկ Նանագուլյանի, արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ։ Սփյուռքահայ երիտասարդներն առաջին հերթին կայցելեն Սբ. Էջմիածին, կլինեն Սարդարապատում, Գառնիում, Գեղարդում, Օշականում եւ Սեւանում, ՀՕՖ բարեգործության հասցեներից՝ Ստեփանավանում եւ Գյումրիում։

Լ. Պ.

ՈՒՂՂՈՒՄ. «Ազգի» խմբագրությունը հայտնում է, որ նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանի քույր Կարինե Սարգսյանը ամերիկյան «Բրիսթոլ Մայերս» ընկերության հայաստանյան ներկայացուցիչն է, եւ ոչ թե «Գլաքսո Վիլքոմ» բրիտանական ընկերության, ինչպես նշված էր երեքշաբթի օրվա համարում։ Վերջինիս գրասենյակի ղեկավարը Արթուր Խաչատրյանն է։

Հայցում ենք ներողամտություն։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

Վերջերս Ղազախստանի Ալմաթի քաղաքում տեղի ունեցավ բանկային վերահսկողության Բազելյան կոմիտեի Անդրկովկասի և Կենտրոնական Ասիայի երկրների տարածաշրջանային խմբի հերթական չորրորդ կոնֆերանսը, որին մասնակցում էին Հայաստանի, Ռուսաստանի, Ուզբեկստանի, Թուրքմենստանի, Տաջիկստանի, Ղրղզստանի, Ղազախստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, ինչպես նաև Թուրքիայի, Ուկրաինայի, Հոլանդիայի կենտրոնական և ազգային բանկերի վերահսկողության մարմինների ներկայացուցիչները:

ԱՍՈՒԼԻՍ

ԱՊՀ մասշտաբներով Հայաստանի բանկային համակարգը այնքան էլ վատ վիճակում չէ

Հիմնականում վերջից երրորդ տեղում

Հունիսի 2-ին ՀՀ ԿԲ-ում տեղի ունեցած ասուլիսում հրապարակվեց մասնակից երկրների մակրոտնտեսական և բանկային համակարգերի ցուցանիշների համեմատական վերլուծությունը, որը ասուլիս տվողներին՝ ՀՀ ԿԲ վերահսկողության և լիցենզավորման վարչության պետի պաշտոնակատար Բաքիկ Նաճարյանին և բանկի կարգավորման և վերլուծությունների վարչության պետի տեղակալ Խաչատուր Ցոկոլակյանին, թույլ է տալիս լավատեսորեն արձանագրելու, որ Հայաստանի բանկային համակարգն այնքան էլ վատ վիճակում չէ: Ինչպես ա[illegible]յց բերվեցին անցյալ տարվա և այս տարվա առաջին եռամսյակի մի քանի ցուցանիշներ, մասնավորապես «առաջին մակրոտնտեսական ցուցանիշով» դրամական զանգվածի աճի տեմպերով Հայաստանը անցյալ տարի վերոհիշյալ ինը երկրներից ամենացածրներից մեկն էր, այսինքն, վերջից երրորդը Ղազախստանից և Ռուսաստանից հետո, սղաճի տեմպերով դարձյալ վերջից երրորդը Տաջիկստանից և Ուզբեկստանից հետո: Ինչ վերաբերում է բանկերի կապիտալի մեծության Հայաստանի ցուցանիշներին, ապա դրանք ևս այնքան էլ չեն տրամադրում լավատեսության (ամենայն դեպս լրագրողներիս - Գ. Մ.), այս առումով Հայաստանը դարձյալ առաջ է միայն Տաջիկստանից, սակայն վարկային պորտֆելի մեծությամբ Հայաստանը զբաղեցնում է վեցերորդ տեղը, որը որոշակի դրական միտում կարելի է համարել: Ի դեպ, ինչպես նշեց Բ. Նաճարյանը, Հայաստանում բանկերի լիցենզավորման համար կապիտալի մեծության պահանջները ամենամեղմն են 600 հազ դոլար, երբ Վրաստանում մոտ 3.8, Ադրբեջանում 1, Ղազախստանում 3 մլն դոլար է: Բանկերի կապիտալի բարձրացման մասին հարցին Բ. Նաճարյանի պատասխանն էր «դա կրում է ավելի շատ դեկլարատիվ բնույթ», դա ժամանակի հրամայականն է և անհանգստանալու կարիք չկա, քանի որ Հայաստանի բանկերն իրենք «հասկանում են կապիտալի ծավալների մեծության կարևորությունը»:

Ինչ վերաբերում է վարկերի «որակին», ապա, ըստ ստանդարտ վարկերի տեսակարար կշռի, Հայաստանն իր 91 տոկոս ցուցանիշով զիջում է միայն Թուրքմենստանին (96 տոկոս): Չնայած ՀՀ ԿԲ-ին շատ են քննադատում Հայաստանում երկարաժամկետ ներդրումների «բացակայության կամ սակավության համար», սակայն Հայաստանի ցուցանիշները դարձյալ այնքան էլ վատ չեն, արդեն մեկ տարուց ավելի է, նման վարկերի տեսակարար կշիռը կազմում է 27.6 տոկոս, որը զիջում է միայն Ուզբեկստանին (49.2 տոկոս) և Թուրքմենստանին (35.7 տոկոս): Բնակչությունից ներգրավված միջոցների մեծությամբ Հայաստանի բանկային համակարգի կապիտալի և ներգրավված միջոցների ցուցանիշը, ըստ Խ. Ցոկոլակյանի, ևս բավականին բարձր է և կազմում է 17.6 տոկոս՝ զիջելով միայն Ադրբեջանին (13.5 տոկոս): «Լիցենզիան ուժը կորցրած բանկերի քանակով Հայաստանը դարձյալ երրորդ տեղում է, մեզ մոտ ընդամենը երեք բանկի արտոնագրում է անվավեր ճանաչվել, մեկը ինքնալուծարվել է, մյուսը հայտարարվել է սնանկ և երրորդը միացել մեկ ուրիշ բանկի: Իսկ, օրինակ, Ադրբեջանում անվավեր են ճանաչվել 38, Վրաստանում 11, Ղազախստանում 25 բանկերի արտոնագրեր: Ռուսաստանում նման բանկերի թիվը կազմել է 334», հպարտությամբ արձանագրեց Խ. Ցոկոլակյանը՝ չհիշատակելով սակայն մի կարևոր փաստ, որ Ռուսաստանում արտոնագրված մոտ 3000 բանկերի դեպքում 334-ը նույնն է, ինչ Հայաստանի 30 բանկերի դեպքում 3-ը: Ասուլիսն ավարտվեց ևս երկու դրական ցուցանիշի հրապարակմամբ՝ Հայաստանի բանկերի վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի մեծության ծավալը ի տարբերություն մյուս երկրների բավականին բարձր տեսակարար կշիռ է կազմում 21.7 տոկոս, իսկ բանկերի ամսական սպասարկման առումով մեր հանրապետությունն առաջին տեղում է: Այս և նման լավատեսական ցուցանիշների հետ Կենտրոնական բանկի պաշտոնյաները չժխտեցին, որ Հայաստանում կա մի կարևոր խնդիր՝ բանկերի ներքին վերահսկողության մեծացումը, որը ոչ միայն բանկային համակարգի, այլև ամբողջ տնտեսության կայունության հաստատման ու ամրապնդման կարևոր երաշխիքներից մեկն է:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Մայիսի 21-ից առանց բնական գազի

Մայիսի 21-ից դադարեցված է բնական գազի մատակարարումը Գյումրի քաղաքի և տարածաշրջանի բնակչությանը: Տեղի գազամատակարարող ձեռնարկության ղեկավարությունը այս համատարած ծայրահեղ պատժամիջոցը բացատրել է որպես հարկադրական քայլ՝ կապված ինչպես բնակչության գազի սպառման դիմաց կուտակված պարտքերի, այնպես էլ «գազահաշվիչների նկատմամբ կատարված մեծ թվով ապօրինությունների, օրինազանցությունների» հետ: «Գյումրիգազի» տնօրենությունը պարտք ունեցող, ինչպես և գազահաշվիչների նկատմամբ ոտնձգության համար տուգանված բաժանորդներին առաջարկել էր մինչև մայիսի 31-ը ներկայանալ իրենց սպասարկող գազի ծառայություն՝ մուծելու պարտքերի ու տուգանքների գումարները, որից հետո գազամատակարարումը հունիսի 1-ից կարող էր վերսկսվել: Սակայն ամսի 1-ից ևս գազը չմիացվեց: Փոխարենը տեղական հեռուստատեսությամբ տարածված մի նոր հայտարարության մեջ նշվեց, թե շատ քիչ քաղաքացիներ են արձագանքել վճարումների առաջարկին և այս անգամ միայն խախտումներ կատարած բնակիչներից պահանջվեց մուծել տուգանքները:

Իհարկե, կարելի է հասկանալ գազամատակարարներին, որոնց հավաստմամբ իրենց նյութական մեծ վնաս է պատճառվել: Իսկ ինչ անեն բնակիչները, որոնք հայտարարության հեղինակների իսկ խոսքերով, թույլ չեն տվել ոչ մի խախտում, պարտքերն վճարել են, բայց այսօր զրկված են բնական գազից: Տնօրենությունը նրանցից պարզապես ներողություն է խնդրում: Այս անգամ նրանց... ոչինչ չի խոստանում:

ԱԺՄ-ն ուշադրությունը կտեղափոխի սկզբնական կազմակերպություններ

ԱԺՄ Գյումրիի տարածքային կազմակերպության օրերս տեղի ունեցած 3-րդ կոնֆերանսում աշխույժ, սկզբունքային խոսակցություն ծավալվեց մասնավորապես անցած ընտրությունների, ԱԺՄ-ի համար դրանց արդյունքների հետ կապված հարցերի, նաև կուսակցության հետագա քայլերի մասին: Երբ ելույթ ունեցողներից ոմանք համարում էին, որ ԱԺՄ-ն որոշ իմաստով հաղթող է դուրս եկել ընտրություններից, ապա մյուսները փորձում էին գտնել անհաջողության պատճառները, բնականաբար նաև տեղում մեղավորներ փնտրել (հանձին վարչության նախագահ Վահան Թումասյանի):

Գյումրիի և Շիրակի մարզի պարագայում նշվեց առավել լուրջ խորհելու տեղիք տվող մի իրողություն: Այստեղ ընդդիմությունը, ի դեմս կուսակցությունների, այնքան տարի միշտ էլ պարտություն է կրել: Այդ թվում նաև 96-ի նախագահական ընտրություններում, երբ հանրապետությունում ընդհանուր առմամբ, ըստ տարածված կարծիքի, հաղթել էր ընդդիմության միասնական թեկնածուն: Սա պայմանավորված է նրանով, որ Գյումրին, Շիրակը Երևանից և գուցե ամբողջ Հայաստանից տարբերվում են նաև քաղաքական իրավիճակով: Հավելենք զեկուցման մեջ երևի ճիշտ նկատվեց, որ այստեղ կուսակցություններն ըստ էության դուրս են մղված հասարակական կյանքի ընթացքի վրա ազդեցության ոլորտից և միայն ընտրությունից ընտրություն են ապահովում հանձնաժողովների անդամներ ու վստահված անձինք (մինչդեռ նրանց խնդիրը միայն ընտրությունները չեն): Այս տեսակետից կարևորվեց տեղում քաղաքական դաշտը գրավելու խնդիրը, որն այժմ, ինչպես նշեց զեկուցողը, տեղական և մարզային իշխանության և քաղաքային հեղինակությունների ձեռքին է: Համոզիչ հնչեց այն միտքը, թե տեղերում կուսակցությունները մեկ ճանապարհ ունեն՝ ուժեղանալ և դրանով ապացուցել, որ իրենց հետ հաշվի նստեն:

Կոնֆերանսում ելույթ ունեցավ ԱԺՄ հանրապետական վարչության անդամ, ԱԺ պատգամավոր Սեյրան Ավագյանը: Խոսելով Հայաստանում զարգացած քաղաքական համակարգի ձևավորման անհրաժեշտության մասին որպես հասարակության կառավարման ու երկրի ընդհանուր զարգացման վճռական գործոնի, նա կարևորեց այդ համակարգում կուսակցությունների տեղն ու դերը: Կուսակցության ուժը նրա սկզբնական կազմակերպությունների որակի մեջ է, որին էլ իրենք մեծ ուշադրություն կդարձնեն: Ընդսմին, դրանց թիվը ևս նախատեսում է ավելացնել և հասցնել հանրապետության 1600 ընտրական տեղամասերում 1600 սկզբնական կազմակերպության (Գյումրիում 57, թեև առայժմ կազմավորվեց 13-ը):

Կոնֆերանսն ընտրեց ԱԺՄ Գյումրիի տարածքային վարչության նոր կազմ: Ձայների գերակշիռ մեծամասնությամբ վարչության նախագահ վերընտրվեց Վահան Թումասյանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԻՐՏՕՅԱՆ

«Հայր և որդի Երիցյաններ»-ը՝ երեխաներին

Ապրիլի 16-ի համարում «Ազգն» ակամա «հակագովազդել էր» Փափազյան փողոցում, սպորտդպրոցի հարևանությամբ գործող «Երիցյան և որդիներ» խանութը՝ Վ. Բունիաթյանի «Չխճճվենք շուկայական հարաբերությունների բոհուբոհում» հրապարակմամբ: Հոդվածի հեղինակը, մասնավորապես քննադատելով խանութի «առևտրի կուլտուրան» և խորհրդային անցյալից մնացած բարքերի ավանդույթը, առաջ է բերել խանութի մի քանի մշտական այցելուների վրդովմունքը, որոնք դժգոհում են առևտրի այս ժամանակակից և բավական խոշոր օբյեկտը «վարկաբեկելու» փորձից՝ հեղինակին միտումնավորության մեջ մեղադրելով:

Խանութ կատարած մեր «հետախուզական» այցելության տպավորությունը դրական էր: Խանութի մատույցները (մայթի մի հսկայական զանգված) զավթած, անցորդին երկու կողմից ճնշող պտուղ-բանջարեղենային բացօթյա շուկայից հետո հայտնվելով խանութի դիմաց կահավորված կոկիկ սրճարանի տարածքում, որ հարևան «արևելյան շուկայի» հաճելի հակադրությունն է, թեթևություն ես զգում: Խանութի ներքին հարդարանքը նույնպես տրամադրող է, խմիչքի, սննդամթերքի և կենցաղային իրերի լայն տեսականի՝ ճիշտ ծանրաբեռնված, խնամված վաճառասեղաններով: Ուշագրավ է երշիկեղենի բաժինը, որի տեսականու առյուծի բաժինն, ինչպես պարզվում է, սեփական արտադրության է, հա[illegible]գները՝ համապատասխանաբար, համեմատաբար մատչելի: Մսեղենը տեղական է, միշտ թարմ, կարկանդակները՝ նույնպես: «Առևտրային մթնոլորտը» հանդարտ է, գործնական: Չբացառելով, որ աշխատանքային օրվա ընթացքում վաճառողները կարող են նաև նյարդային սայթաքումներ ունենալ, ասենք, որ «ստուգայցի» ընթացքում անբարյացակամության դրսևորումների չհանդիպեցինք:

Տնօրենը՝ Ալբերտ Երիցյանը, որ նույն հայր Երիցյանն է, բավական երիտասարդ է, առևտրի ոլորտում աշխատում է 30 տարի (18 տարեկանից), որից 21-ն՝ այստեղ: Ինչպես պարզվում է, զբաղվում է նաև բարեգործությամբ: Երեխաների պաշտպանության օրվա (հունիսի 1-ի) առթիվ 5 մլն 569 հազար դրամի Nestlé ֆիրմայի արտադրության մանկական կեր է առաքել ոչ միայն Երևանի, այլև Կոտայքի մարզի մի շարք մանկապարտեզներ, Երևանի թիվ 2 մանկատուն, չի մոռացել նաև «մեծ երեխաներին»՝ թիվ 1 ծերանոցը: Սրանից զատ, 2 մլն 244 հազար դրամի մթերք է տեղափոխվել Տավուշի մարզպետարան՝ սահմանամերձ գյուղերի և զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների համար, որոնց օգնում է պարբերաբար: Շենքի բնակիչները, որի առաջին հարկում տեղավորված է խանութը, նույնպես օգտվում են հայր Երիցյանի բարեհաճությունից. 1997 թ. սեպտեմբերից սկսած շենքի շատ ընտանիքների ծախսած էլեկտրաէներգիայի վարձը վճարվում է «Երիցյան և որդիներ»-ի հասույթներից ամսական մոտ 120 հազար դրամ: (Բոլորը կարիքավոր են, «արդարանում է» նա):

Պրն Երիցյանը մանկական կերերի շվեյցարական Nestlé ֆիրմայի ներկայացուցիչն է Հայաստանում, համագործակցում է նաև գերմանական Knorr ֆիրմայի հետ: Ըստ նրա, անմիջական կապերը հնարավորություն են տվել 2-3 անգամ «գցել» մանկական կերերի գինը, ինչը լուրջ ձեռքբերում է համարում: Ի դեպ, Nestlé ֆիրմայի արտադրանքի գովազդի առնչությամբ հարկ է համարում նշել, «Հայր և որդի Երիցյաններ»-ը գովազդել և գովազդում են ոչ թե մայրական կաթի փոխարինիչները, ինչպես վերջերս ներկայացնում էր առողջապահության նախարարությունը, այլ շիլաները, թեև, կրկնենք, ոչինչ չի կարող փոխարինել մայրական կաթը: Երիցյանը մտադիր է խանութն իսկական «սուպերմարկետ» դարձնել նորագույն սարքավորմամբ, դրամարկղային սպասարկմամբ, և այդ առնչությամբ բանակցություններ է վարում կանադական գործընկերների հետ: Աշխատում է նորույթի՝ մանկական անձնագրերի (քարտերի) ստեղծման ուղղությամբ՝ պոլիկլինիկաներում երեխաների աճի, սննդի վերաբերյալ ցուցումների, տեղեկությունների գրանցման նպատակով շրջանառության մեջ դնելու համար (սա, թերևս, արդեն գովազդային բարեգործության բնագավառից է):

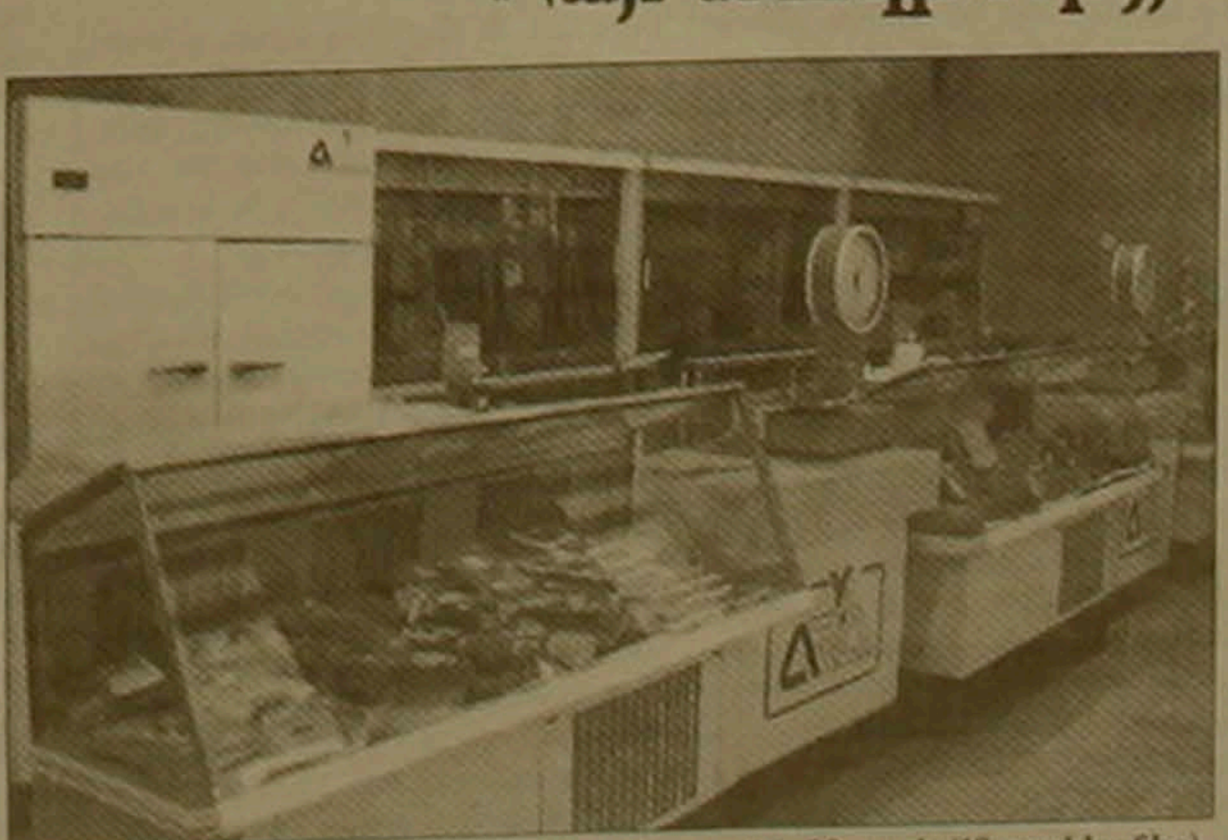

Հետաքրքիր է պրն Երիցյանի դիտարկումը բնակչության վճարունակության տեղաշարժի վերաբերյալ: Վերջին տարում, ըստ նրա, էական փոփոխություն կա գնումների ինչպես ծավալի, այնպես էլ որակի առումով, եթե նախորդ տարիներին խանութի օրական դրամական շրջանառությունը չէր գերազանցում 5-6, լավագույն դեպքում 700 հազար դրամը, ապա վերջին տարվա ընթացքում (սկսած 1997 թ. վերջին ամիսներից) այն գրեթե կրկնապատկվել է: Մարդիկ որակյալ արտադրանքը սկսել են նախընտրել էժան, բայց ոչ բարձրորակ մթերքից, ինչն արտադրողին ստիպում է «որակի վրա աշխատել»:

Լավատեսություն ներշնչող այս փաստի արձանագրումով էլ ավարտենք մեր ակնարկը՝ հույս հայտնելով, որ հայ գործարարների եկամուտների ամենօրյա մրցավազքում կմտաբերեն նաև կարիքավորներին, ինչպես այդ անում է այս խանութի տնօրենը:

ԷՄԻԼԻԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

անդրադարձ

«Իր ճնշիչ ծավալներով, իր համոզիչ տեւականությամբ հանդերձ կեղծիքը ճշմարտություն չի դառնում»:

ՀՐԱՆՏ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ

Ինչ-որ տեղ ինչ-որ բան իսկապես սխալ է

Լրագրողի ցանկացած հոդված պետք է հետապնդի կոնկրետ նպատակ: **«Ազգ»** թերթի 20. 05. 98 թ. «Ինչ-որ բան սխա՞լ է...» հոդվածի հեղինակ, «Լոռու մարզ» թերթի գլխավոր խմբագիր Ս. Խալաթյանը կարողացել է նրբորեն թաքցնել իր բուն նպատակը եւ ընթերցողին մատուցել միայն հետեւանքը՝ փորձելով ստեղծել հասարակական կարծիք Վանաձորում գործերի անբարեհույս վիճակի մասին:

Վանաձորում Ս. Խալաթյանին ճանաչողների համար սա նորություն չէ:

Նորությունն այն է, որ սեփական թերթը իր համար համարելով խիստ «նեղ», նա նույն ոգով այս անգամ հանդես է եկել **«Ազգ»** թերթում: Երեւույթն ինքնին օրինաչափ է Ս. ԽԱԼաթյանի համար, որը պաշտոնում հայտնի է «Ս. Խալ» մականունով:

Արդեն օրինաչափություն է դարձել Լոռու մարզպետի հերթական փոփոխության ժամանակ նրա հանդես գալը Վանաձորի քաղաքապետի դեմ քննադատական հոդվածով: Բայց այս անգամ հոդվածը, որն ամենայն հավանականությամբ պատվիրված է, ձեռք է բերել նախկին հասարակարգին բնորոշ «մատերիալ»-ի բնույթ: Լրագրողը, որ երկար տարիներ կուսակցության քաղկոմի ագիտացիայի եւ պրոպագանդայի բաժնի հրահանգիչ էր, հավանաբար կարոտախտով ապրելով իր ապրած երանելի ժամանակների համար, փորձել է այդ ժամանակի ոգուն բնորոշ հոդված գրել: Իսկ այդ կարգի հոդվածները, ինչպես հայտնի է, դառնում էին համապատասխան ատյաններում քննարկման առարկա ու երբեմն էլ ավարտվում կազմակերպչական եզրակացությամբ:

Առաջնորդվելով «եթե չսեւացնի, ապա առնվազն կմրոտի» սկզբունքով, Ս. Խալաթյանը քաղաքապետարանի աշխատանքներում առկա առանձին բացթողումներն ու թերությունները (իսկ չի սխալվում նա, ով չի աշխատում) օբյեկտիվորեն վերհանելու, բացահայտելու եւ ինչու չէ, նաեւ քննադատելու փոխարեն, չգիտես ինչու, միտումնավոր մասնանշում է այնպիսի «փաստեր», որոնք լի են անճշտություններով եւ, մեղմ ասած, անտեղյակության արդյունք են:

Մինչդեռ նա իր հոդվածին «արժանահավատ» եւ «սենսացիոն» բնույթ հաղորդելու համար օգտագործել է նաեւ (չգիտես որտեղից հայթայթված կամ տրամադրված) ՀՀ կառավարության աշխատակիցների հերթական ուսումնասիրությունները քաղաքապետարանի գործունեության վերաբերյալ: Ի դեպ, 4-5 օրվա ընթացքում այդ ուսումնասիրությունների վերաբերյալ կազմված տեղեկանքը, որի մասին հիշատակում է Ս. Խալաթյանը, մինչեւ օրս քաղաքապետարանին չի հասցեագրվել եւ որեւէ մարմնում չի քննարկվել:

Հոդվածի ցանկացած պարբերություն մեկնաբանելով կարելի է բացահայտել Ս. Խալաթյանի փաստարկների սնանկությունը, դավեր նյութելու արհեստավարժությունը: Նրա համար ամենակարեւորը իր «կարեւորությունն» է, որի համար միշտ ընտրում է հակադրվելու, հակադրելու, բանսարկելու, սեփական անձը մշտապես ուշադրության կենտրոնում պահելու, համարձակ երեւալու, «սուր գրիչ» ունենալու իրեն հատուկ եղանակները:

Ընթերցողի համբերությունը չչարաշահելու նպատակով հնարավորին չափով հակիրճ անդրադառնանք հոդվածում բերված «մեղադրանքներին»:

Ս. Խալաթյանն իր «ճարտարապետություն» հոդվածում հանդես գալով որպես «քաղաքաշինության գիտակ», դասեր է տալիս ճարտարապետներին ու շինարարներին, անում դատողություններ, որը հատուկ է այդ բնագավառի դիլետանտներին: Այդ հոդվածը գրվեց այն բանից հետո, երբ Ս. Խալաթյանն ու քաղաքապետարանի ճարտարապետության բաժնի պետը ընդհարվեցին խմբագրությանը պատկանող մի քանի կրպակների տեղահանման հարցում: Խմբագիրը թերթի մի քանի կրպակներ վարձակալությամբ տրամադրել էր ժավելի վաճառքով զբաղվող մի կազմակերպության: Երկար ժամանակ ժավելի կողքին «հաջողությամբ» վաճառվում էր նաեւ սննդամթերք: Կերպարվեստի թանգարանի առջեւ, կանաչ գոտում, պատահին տեղադրված անհրապույր այդ կրպակները, քաղաքապետարանի կողմից հանվեցին: Խմբագիրը կրպակները տեղափոխող բանվորների ներկայությամբ ճարտարապետին վիրավորանք էր հասցրել ու սպառնացել: Շուտով իր խմբագրած թերթում նա տպագրեց «ճարտարապետություն» հոդվածը: Նրանում ճարտարապետության եւ քաղաքաշինության մասին ունեցած սիրողական պատկերացումներով ու մոտեցումներով Ս. Խալաթյանը պնդում է, որ Վանաձորում սեփականաշնորհված բացվածքների, վարձակալված տարածքների վերակառուցումը կատարվում է վտանգելով շենքերի սեյսմակայունությունը, իսկ լցակայանների տեղադրումը՝ քաղաքաշինության նորմերի ու կանոնների կոպիտ խախտումներով: Իրականում դրանք կատարվում են միայն համապատասխան ծառայությունների եզրակացությունների եւ հաստատված նախագծերի հիման վրա, ինչից նա անտեղյակ է: Եթե հոդվածագիրը քննադատեր, որ առանձին կառույցներ ինքնակամ են, չունեն ճարտարապետական հետաքրքիր լուծումներ, միօրինակ են կամ աչք շոյող չեն, ապա դրա հետ մենք համամիտ կլինեինք: Դա, իսկապես տեղ ունի: Բայց ինչ վատ բան կա նրանում, որ երկար տարիներ չշահագործված եւ հակասանիտարական պայմաններում գտնվող նկուղները օգտագործվում են տնտեսական գործունեության նպատակով, իսկ ավտոբուսների անհրապույր կանգառները ձեռներեց մարդկանց կողմից ձեւավորվում են: Չէ որ դա «վանաձորյան» երեւույթ չէ, այլ պայմանավորված է տնտեսական նոր հարաբերությունների ձեւավորման առանձնահատկություններով: Միանգամայն անհարկի մեղադրանք է, թե շենքերի տանիքների, կոյուղագծերի վերանորոգման համար կապալառուների ընտրությունը կատարվում է կամայականորեն: 1997 թ. ընթացքում հարթ տանիքներով շենքերի նորոգումը, որի պրոբլեմը առկա է հանրապետության բոլոր քաղաքներում, իրականացրել են երեք տարբեր նախագծերով ութ շինարարական կազմակերպություններ, որոնք այդ նախագծերի հեղինակներն էին: Ընդ որում, կատարված աշխատանքների որակի եւ էժանության մասին իրենց անթաքույց գոհունակությունը արտահայտեցին ՀՀ կառավարության հանձնաժողովի անդամները:

Իսկ 1998 թ. համար բոլոր այդ աշխատանքները կատարվում են մրցութային կարգով, որը հրապարակում են զանգվածային լրատվության միջոցները, այդ թվում նաեւ «Լոռու մարզ» թերթը:

Հոդվածագիրն իր զարմանքն է արտահայտում, որ բյուջեի վարչական ծախսերը գերազանցում են քաղաքի կանաչապատման, փողոցների հիմնանորոգման եւ սանմաքրման ծախսերին: Անհասկանալի է, թե այդ թվերը նա որտեղից է վերցրել, երբ իրականում 1997 թ. բյուջեում վարչական ծախսերը կազմել են ընդհանուր ծախսերի ոչ թե 28 տոկոսը, այլ 6,6 տոկոսը, սանմաքրումը՝ ոչ թե 0,04 տոկոսը, այլ 4,7 տոկոսը, կանաչապատումը նշված 0,03-ի փոխարեն կազմել է 3,4 տոկոս, իսկ փողոցների հիմնանորոգման ծախսերը 0,08-ի փոխարեն 15 տոկոս:

Ցանկալի կլիներ, որ այդ թվերը հրապարակելուց առաջ արգո խմբագիրը գոնե մի անգամ թերթեր իր խմբագրած թերթը, որը հրապարակել է քաղաքի բյուջեն ու վերհիշեր տոկոս հանելը: Ինչ նպատակ է հետապնդում թվերը այդպես միտումնավոր կեղծելը:

Ինչ վերաբերում է պետական բնակելի ֆոնդի բաշխման բարձիթողի լինելուն, ինչպես հավաստում է խմբագիրը, փորձելով դա հիմնավորել Զ. Աղամյանին եւ Ս. Քեհյանին հատկացված բնակարաններով, ապա դա առնվազն անհեթեթություն է: Բնակարանների հատկացումը կատարվում է բացառապես կառավարության որոշումներին համապատասխան: Հենց այդ որոշումների հիման վրա էլ Զ. Աղամյանը իր ունեցած երեքսենյականոց 44 քմ բնակելի մակերեսով բնակարանը եւ մեկսենյականոց 18 քմ բնակելի մակերեսով բնակարանն իր խնդրանքի համաձայն հանձնել է քաղաքապետարանին եւ փոխարենը ստացել երեքսենյականոց, 51,4 քմ բնակելի մակերեսով բնակարանը: Միթե քաղաքապետարանը դրանից տուժել է: Ս. Խալաթյանը եթե խորամուխ լիներ Ս. Քեհյանին բնակարան հատկացնելու հարցում, ապա կպարզեր, որ քաղաքապետի որոշումից երեք ամիս առաջ, «Ուկրշին» ԲԲԸ ղեկավարությունը ընկերության խորհրդի որոշման համաձայն դիմել է քաղաքապետին, որպեսզի իրենց հասանելիք 10 տոկոս բնակֆոնդի հաշվին 39 քմ բնակտարածություն հատկացվի Կենսաթոշակային եւ զբաղվածության հիմնադրամի Վանաձորի տարածքային բաժանմունքին: Վերջինիս կոլեկտիվի ժողովն էլ որոշել է այդ բնակարանը հատկացնել գլխավոր մասնագետ Ս. Քեհյանին: Այս ամենի հիման վրա էլ քաղաքապետն ընդունել է համապատասխան որոշում:

Ս. Խալաթյանը գրում է, որ քաղաքապետը իրեն դուրս է բերել մարզային իշխանության վերահսկողությունից եւ սկսած 1997 թ. հուլիսից իր որոշումներն ու կարգադրությունները չի առաքում մարզպետարան: Պարզապես զարմանալ կարելի է հոդվածագրի անտեղյակության վրա, քանի որ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով դա նախատեսված չէ:

Հոդվածագիրը քաղաքապետի որեւէ տեղ չհրապարակված որոշումների ու կարգադրությունների մասին խոսում է այնպիսի բանիմացությամբ, որ ակամա ուզում ես հավատալ, թե դրանք մեկ առ մեկ կարդացել է: Եթե կարդացել է ու չի ըմբռնել, ապա իր չհասկանալն ինչու է զավեշտի վերածել: Բայց ինչ կարող ես անել, երբ Ս. Խալաթյանի նման լրագրողն իրեն ամենագետ է երեւակայում ու իրավունք վերապահում դատողություններ անել իմացածի ու չիմացածի մասին ու դրանք երգիծաբանի իրեն հատուկ կեցվածքով անեկդոտ դարձնում:

Դրանց շարքին նա դասում է քաղաքապետի այն որոշումները, որոնք վերաբերում են քաղաքացիների կողմից կառուցված սեփական տները շահագործման ընդունելուն: Մինչդեռ անեկդոտ է Ս. Խալաթյանի անտեղյակությունը: Կառավարության համապատասխան որոշումներով, շինարարական նորմաներով ու կանոններով ցանկացած շինություն, այդ թվում կառուցված սեփական տուն, ավարտելուց հետո ընդունվում է շահագործման: Եթե դա չարվի, ապա «Անշարժ գույքի կադաստր» ՊՓԲԸ (նախկին գույքագրման բյուրոն) պարզապես քաղաքացուն սեփականության վկայագիր տալ չի կարող:

Տարրական չիմացության եւ գործից անտեղյակության արդյունք է քաղաքապետի 24.01.97 թիվ 15/1 որոշումը ծաղրելը, թե իբր «ենթավարձակալության է տրվել... վարձակալին հատկացված տարածքը»: Եթե լրագրողն ուշադիր կարդար որոշումը, ապա կհասկանար, որ տարածքի վարձակալը պարզապես հրաժարվել է նրանից, ուստի այդ տարածքը վարձակալությամբ հատկացվել է մեկ այլ կազմակերպության:

Բայց սա դեռ ոչինչ, ուղղակի զարմանում ես, որ քաղաքապետի որոշումները ջանադրաբար «կարդացած», մասնագիտությամբ լեզվաբան լրագրողը, որոշումների մեջ ուղղակի հանձնարարականներ է նկատել հարկային տեսչությանը, գույքագրման բյուրոյին եւ այլ կազմակերպությունների: Եվ սա այն դեպքում, երբ որոշումների մեջ հանձնարարություն բառը իսպառ բացակայում է:

Հոդվածի վերջաբանը պարզապես «ցնցող» է: Քաղաքացիների անսահման դժգոհության մասին նա մեջբերում է անում արդեն հիշատակված տեղեկանքից: Հնարամիտ քայլ. ինքը չէ ասողը, այլ ուրիշները:

Իրականում խոսքը կառավարության հանձնաժողովի կողմից ընդունելություն կատարած ընդամենը 15 քաղաքացիների դժգոհության մասին է, որոնց մեծ մասը անօրինական պահանջով բողոքներ է ուղարկել վերադաս մարմինների ու իր ցանկալի լուծումը չի ստացել: Այս մարդիկ հատուկ ընտրվել եւ հրավիրվել էին ընդունելության:

Կարծում ենք, որ այս մարդկանց դժգոհությամբ չի կարելի գնահատել ուղիղ ընտրություններով ընտրված քաղաքապետի ու նրա աշխատակազմի աշխատանքը:

Այսքանից հետո պարզապես ավելորդ է անդրադառնալ նաեւ Ս. Խալաթյանի մյուս մեղադրանքներին: Թեեւ քաղաքապետարանը հարկ չէր համարում, կտրվելով աշխատանքից, պատասխանել նրա հոդվածներին կամ դիմել դատարան, ինչպես ինքն է ցանկանում, սակայն նպատակահարմար գտավ անդրադառնալ գոնե այս հոդվածին, որ նա «մշտապես արհամարհված չլինի»:

Եվ վերջապես, հաշվի առնելով Ս. Խալաթյանի երկարամյա կուսակցական նոմենկլատուրային (անվանացանկային) փորձի եւ լրագրողի կեցվածքը, հույս ունենք, որ նա ժողովրդին ճշմարտախոս երեւալու անձնական հեռու գնացող նկատառումներից ելնելով իր հերթական «մատերիալ»-ը հաջորդ անգամ անպատճառ կհասցեագրի «Կրեմլ»:

Այնպես որ, ինչ-որ տեղ ինչ-որ բան իսկապես Ս. ԽԱԼ է:

ՎԱՆԱՁՈՐԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ

Հայաստանում վերահաս սահմանադրական ճգնաժա՞մ

Դատաիրավական ոլորտի բարեփոխումները, որ Սահմանադրության անցումային դրույթներով նախատեսվում էր ավարտել եռամյա ժամկետում, չեն իրականացվել. ո՛չ դատարանակազմության եւ դատավարական օրենսգրքերն են ընդունված, ո՛չ դատական նոր համակարգ է կազմավորված: Սահմանադրության հեղինակները նշել են ժամկետ, որն ավարտվում է 1998 թ. հուլիսի 5-ին: Առաջիկա 30-օրյա ժամանակահատվածում ֆիզիկապես հնարավոր չէ հանրաքվե կազմակերպել եւ անցումային դրույթներ փոխել, ոչ էլ հնարավոր է նախատեսված բարեփոխումներն ավարտել:

Թվացյալ սահմանադրական ճգնաժամի ուրվականից ահաբեկված, կառավարությունը որոշել է հապճեպ միջոցառումների համալիր ծրագիր իրագործել: Իբրեւ սկիզբ «Դատաիրավական բարեփոխումների անցումային ժամանակաշրջանում ՀՀ դատական համակարգի գործունեության մասին» մի օրինագիծ է ներկայացվել խորհրդարան: Առաջին ընթերցմամբ օրինագիծն ընդունվել է եւ այնպիսի խառնաշփոթ է ստեղծել, որ Դատավորների միության տարեկան ժողովում, որ ըստ էության հրավիրված էր «Դատավորի վարքագծի կանոնները» քննարկելու համար, հիմնական մտահոգությունները հիշյալ օրինագծի շուրջն էին պտտվում: Ի դեպ, ժողովին մասնակցում էին եւ ՍԴ նախագահը, եւ գլխավոր դատախազը, եւ արդարադատության նախարարը: «Վարքագծի կանոնները» որոշվեց լրամշակել, իսկ ահա «Անցումային ժամանակաշրջանի» օրինագծի վերաբերյալ Դատավորների միության բացասական վերաբերմունքն ակնհայտ էր:

Ինչի՞ շուրջ են կրքերը բորբոքվել: Սահմանադրության 116 հոդվածի 10-րդ կետը սահմանում է. «Գերագույն դատարանի անդամների լիազորությունները երկարաձգվում են մինչեւ վճռաբեկ դատարանի կազմավորումը, բայց ոչ ավելի, քան 3 տարով»: Խնդիրն այն է, թե «Գերագույն դատարանի անդամների լիազորություններ» ձեւակերպումը ինչպե՞ս ընկալել: Եթե ընդունենք, որ լիազորությունների դադարեցումը վերաբերում է Գերագույն դատարանի գործող անդամներին, ապա նրանց կարող են փոխարինել նոր անձինք՝ դարձյալ լիազորությունների եռամյա ժամկետով: Մյուս տարբերակը. եթե 116 հոդվածի խնդրո առարկա կետը մեկնաբանենք, թե «Գերագույն դատարանի անդամի լիազորությունները դադարեցնելը» համարժեք է նման լիազորությունների վերանալուն ընդհանրապես, ապա ինքնաբերաբար ձնագունդը գլորվում է: Եթե չկան լիազորություններ, ապա չեն կարող լինել այդ լիազորություններով օժտված անձինք, եթե չկան անձինք, ապա չի կարող լինել այդ անձանցից կազմված մարմին: Հետեւաբար, հուլիսի 5-ից Գերագույն դատարան գոյություն չունի: Քանի որ «սուրբ տեղը դատարկ չի մնում», հարկ է կազմավորել վճռաբեկ դատարան:

Կազմավորել, բայց ինչպե՞ս: Եթե չկան դատարանակազմության մասին օրենքը եւ դատավարական օրենսդրությունը: Եթե Սահմանադրության նույն 116 հոդվածի մեկ այլ կետ՝ 7-րդը, ամրագրում է. «Ժողովրդական դատարանները եւ Գերագույն դատարանը մինչեւ Սահմանադրությանը համապատասխան դատարանակազմության եւ դատավարության օրենսդրության ընդունումը եւ դատական նոր համակարգի կազմավորումը շարունակում են գործել իրենց նախկին լիազորությունների շրջանակում»: Գրված է «... մինչեւ ընդունվելը եւ կազմավորվելը...»: Եթե Գերագույն դատարանի լիազորությունները շարունակվում են, իսկ նրա անդամների լիազորությունները եռամյա ժամկետում ավարտվում, պարզ է, որ կարող են լինեն նոր նշանակումներ՝ դարձյալ լիազորությունների եռամյա ժամկետով:

Թեմային առաջիկայում կանդրադառնանք՝ փորձելով ներկայացնել նաեւ այն անձանց մոտեցումները, որոնց ձայնը որոշիչ կշիռ ունի:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՔՈՒ

Բացվեց «Կասպիականի նավթն ու գազը» ցուցահանդեսը

ԲԱՔՈՒ, 2 ՀՈՒՆԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Այսօր Ադրբեջանի մայրաքաղաքում բացված «Կասպիականի նավթն ու գազը» միջազգային ցուցահանդեսում, որը կտեւի մինչեւ հունիսի 5-ը, լայնորեն են ներկայացված համաշխարհային առաջատար ընկերությունները, որոնք գործում են նավթի-գազի արդյունահանման, վերամշակման, ածխաջրածինների փոխադրման, արդյունահանման սարքավորումների արտադրության եւ դրանց հետ կապված սպասարկումների տրամադրման բնագավառում։

Ներկայիս՝ հինգերորդ, նավթի-գազի ցուցահանդեսը առավել ներկայացուցչականն է։ Դրան առաջին անգամ մասնակցում են 29 երկրների 419 ֆիրմաներ ու կորպորացիաներ, որ գրեթե կրկնակի ավելի է, քան նախորդ տարի։

Հյուրերի թվում են Եվրամիության ներկայացուցիչները, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Հնդկաստանի, Թուրքիայի էներգետիկ եւ արդյունաբերական գերատեսչությունների ղեկավարները։ Ռուսաստանը եւ ԱՄՆ-ը ներկայացված են համապատասխանաբար վառելիքի ու էներգետիկայի եւ առեւտրի փոխնախարարներով։

Ելույթ ունենալով ցուցահանդեսի բացման արարողությանը, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հատկապես ընդգծեց նավթի առաջին պայմանագրի հաջող իրացումը, որն ստորագրվել է 1994 թվականի սեպտեմբերի 20-ին եւ պատմության մեջ մտել «դարի պայմանագիր» անվամբ։ Նրա խոսքերով, այսօր «Չըրաղ» պայմանագրային հանքավայրում հորատված չորս նավթահորերից օրական 7000 տոննա նավթ է արդյունահանվում, իսկ մինչեւ տարեվերջ այստեղ կարդյունահանվի երկու միլիոն տոննա ածխաջրածին, որի մի մասն արդեն Բաքվից տեղափոխվում է Նովոռոսիյսկ։

Նրա խոսքերով, առ այսօր Կասպիականի նավթի-գազի պաշարների յուրացման համար Ադրբեջանն արդեն ստորագրել է նավթի 9 պայմանագիր՝ 30 միլիարդ դոլար ընդհանուր գումարի։ Դրանց մասնակցում է 12 երկրի 20 առաջատար ընկերություն։

ԿԻՊՐՈՍ

«Լուծման բանալին Եվրամիությունն է»

Օրերս ֆրանսիական «Էքսպրես» հանդեսի թղթակցին տված հարցազրույցում այս տեսակետն արտահայտեց Կիպրոսի Հանրապետության արտգործնախարար Յոաննիս Կասուլիդեսը։

- Եվրամիությանը Կիպրոսի անդամակցելը կնպաստի՞ կղզու վերամիավորմանը։

- Եվրամիությանն անդամակցելու գործընթացը եզակի հնարավորություն է ընձեռում դուրս գալու փակուղուց եւ լուծելու Կիպրոսի խնդիրը։ Եթե թուրքական կողմը նկատի, որ ինքն ի վիճակի չէ խոչընդոտելու անդամակցությունը, կարծում ենք, որ սեփական շահերը նրան կթելադրեն ի վերջո հոժարակամ մեզ հետ գործակցել լուծում գտնելու համար, որը Թուրքիային թույլ կտար զգալիորեն բարելավել իր հարաբերությունները Եվրամիության հետ, իսկ թուրք կիպրացիներին օգտվել Եվրամիության անդամի կարգավիճակից բխող առավելություններից։

- Դաշնային համակարգի հաստատման դեպքում կղզու հարավը պատրա՞ստ կլինի արդյոք օգնելու տնտեսապես նվազ զարգացած հյուսիսին։

- Կիպրոսի տնտեսությունը շատ բարվոք վիճակում է եւ բոլոր ցուցանիշներն էլ գոհացուցիչ են։ Չնայած Թուրքիայի ներխուժման պատճառած տնտեսական վնասներին, Կիպրոսը կարողացավ արագորեն սպիացնել իր վերքերը եւ վերականգնել ամուր ու բարգավաճ տնտեսությունը։ Այսօր բնակչության մեկ շնչին ընկնող տարեկան եկամուտը կազմում է մոտ 14 հազար դոլար, որն արդեն իսկ գերազանցում է Եվրամիության անդամ որոշ երկրների ցուցանիշը։

Իրականում Եվրամիությանն անդամակցելուց ամենաշատը կշահեն կղզու գրավյալ մասում ապրող թուրք կիպրացիները։ Ներկայումս նրանց եկամուտը կազմում է Կիպրոսի կառավարությանը ենթակա տարածքի բնակիչների եկամտի մեկ երրորդը։ Այն պահից, երբ վերամիավորված Կիպրոսը կդառնա Եվրամիության լիիրավ անդամ, տնտեսական ու սոցիալական տարբերությունները արագորեն կկրճատվեն։

- Ընթացիկ ամռանը կղզու տարածքում երկիր-օդ դասի հրթիռների տեղաբաշխումը Թուրքիայի հետ նոր ճգնաժամ կառաջացնի՞։

- Ինչպես գիտեք, կղզու գրավյալ հյուսիսային գոտում մշտապես

գտնվող թուրքական ռազմական ուժերը մասնավորապես կազմված են ծանրազեն 35 հազար զինվորներից եւ 400 տանկերից։ Մեր ափերից մի քանի րոպեանոց թռիչքի հեռավորության վրա գտնվող թուրքական օդուժը մշտապես սպառնալիք է, մինչդեռ մենք օդուժ չունենք։ Ուժերի հենց այդ անհավասարակշռությունն է վտանգ ներկայացնում Արեւելյան Միջերկրածովի ամբողջ տարածաշրջանի համար։ Նման պայմաններում մենք ոչ միայն իրավունք ունենք, այլեւ պարտավոր ենք պաշտպանել բնակչությանը։ Տ-300 հրթիռները երկիր-օդ դասի հրթիռներ են եւ զուտ պաշտպանական դեր ունեն։

ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

Փլուզվեց Պակիստանի կենտրոնական ֆոնդային բորսան

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Պակիստանի ֆինանսատնտեսական վիճակի զգայուն ծանրաչափը՝ Կարաչի քաղաքում գտնվող կենտրոնական ֆոնդային բորսան վերջնականապես փլուզվեց անցած երկուշաբթի օրը։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, առավոտյան դեռ նոր սկսված սակարկությունները դադարեցվեցին փաստորեն բոլոր խոշորագույն ընկերությունների բաժնետոմսերի փոխարժեքների համատարած անկման պատճառով։ Սակարկությունները սկսվելուց բառացիորեն մի քանի ժամ առաջ արժեթղթերի ինդեքսը ընկել էր 129 կետով, նվազելով մինչեւ 911 կետ ճգնաժամային նշագծի, որը աննախադեպ ցուցանիշ էր բորսայի գոյության բոլոր տարիների ընթացքում։ Արժեթղթեր ունեցողները խուճապահար իրացրին մոտ 53 միլիոն արժեթուղթ, որի հետեւանքով վնասներ կրեցին 95 ընկերություն ու ֆիրմա։ Փորձագետները դեպքերի նման զարգացումը անմիջականորեն կապում են մայիսի վերջերին Պակիստանի իրականացրած մի շարք ստորգետնյա միջուկային փորձարկումների հետ։ Դրանց հետեւանքը եղավ օտարերկրյա արժույթով բոլոր գործառնությունները սառեցնելու՝ բանկերին համապետական իշխանությունների արված կարգադրությունը, ինչը հանգեցրեց այն բանին, որ արտասահմանյան եւ տեղական ներդնողներն սկսեցին տենդորեն ծախծխել իրենց ունեցած արժեթղթերը, հուսալով գոնե մասամբ վերադարձնել Պակիստանի ձեռնարկություններում ներդրած փողերը։

Հնդկաստան. Տնտեսական պատժամիջոցները զգացնել են տալիս

ԴԵԼԻ, 2 ՀՈՒՆԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Հնդկաստանում այսօրվանից զգալիորեն բարձրացել են բենզինի, ծխախոտի, որոշ մթերային ապրանքների եւ սպասարկումների առանձին տեսակների գները։ Բենզինը թանկացել է միջինը 30 տոկոսով։ Թեյի եւ առօրյա պահանջարկի ուրիշ մի քանի մթերային ապրանքների գներն աճել են 5 տոկոսով։ Զգալիորեն թանկացել են փոստային սպասարկումները։ Մայրաքաղաքում ջրամատակարարման համար այսուհետ պետք է վճարել 40 տոկոսով ավելի, քան նախորդ օրը։ Ինչպես ենթադրում են Հնդկաստանի տնտեսագետները, բենզինի թանկացումն ապրանքների եւ սպասարկումների գների աճի շղթայական ռեակցիա կառաջացնի, քանի որ ավելանում է բեռները տեղ հասցնելու արժեքը։ Գների բարձրացումն այստեղ կապում են, մասնավորապես, տնտեսական պատժամիջոցների հետ, որոնք Հնդկաստանի դեմ մտցրել էին մի շարք երկրներ՝ նրա կողմից միջուկային փորձարկումներ կատարելուց հետո։

Կուբան դեռեւս չի կարողանում վերադառնալ Ամերիկյան պետությունների կազմակերպություն

ԲՈԳՈՏԱ, 2 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Երկուշաբթի օրը Կարակասում բացվեց Ամերիկյան պետությունների կազմակերպության 28-րդ նստաշրջանը։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, կազմակերպության անդամ 34 երկրների արտգործնախարարները երեք օր քննարկելու են աշխարհաշրջանի կարեւոր քաղաքական ու տնտեսական հարցերը։ Նստաշրջանի աշխատանքի առաջին օրվա հիմնական թեման դարձավ Կուբայի հնարավոր վերադարձը Ամերիկյան պետությունների կազմակերպություն։ Երկուշաբթի օրը Ամերիկյան պետությունների կազմակերպության 32 երկրների պատվիրակությունների ներկայացուցիչներն արտահայտվեցին այդ տարածաշրջանային կազմակերպությանը Կուբայի անդամակցությունը վերականգնելու հարցը օրակարգի մեջ մտցնելու օգտին։ Սակայն այդ առաջարկության վրա «վետո» դրվեց ԱՄՆ-ի եւ Նիկարագուայի ներկայացուցիչների կողմից։ Կուբան ԱՄՆ-ի ճնշման ներքո Ամերիկյան պետությունների կազմակերպությունից հանվել էր 1962 թվականին այսպես կոչված «անհամատեղելիության դոկտրինայի» հիման վրա, ըստ որի զարգացման սոցիալիստական ուղի ոտք դրած երկիրը չի կարող մասնակցել կազմակերպության աշխատանքին։ Կարակասում նախարարները քննարկելու են նաեւ այնպիսի կարեւոր հարցեր, ինչպես կազմակերպության նորացումը, տարածաշրջանային համագործակցության զարգացումը թմրամիջոցների արտադրության եւ մաքսանենգության դեմ մղվող պայքարի բնագավառում։

Գաճաճների փորոտիքներ եւ խավոտ աստղահետքեր, ահա թե որտեղից է առաջացել Ծիր Կաթին համաստեղությունը

Վերջերս պարզվեց, որ Ծիր Կաթինը պայծառ է մեկ այլ պատճառով եւս. ուշադիր նայելիս այնտեղ կարելի է տեսնել ուրիշ համաստեղության աստղեր։ Այն կոչում են Սագիտարի գաճաճ շրջանային համաստեղություն, կամ կարճ Սգր։

Սգրը պտտվում է Ծիր Կաթին համաստեղության ներսում կամ դրսում եւ 700 մլն՝ տարին մեկ հասնում է այն, քանի որ երկու համաստեղությունների աստղերն իրարից անջատ են այնքան, որ եթե դրանք պտտեցնենք սիսեռի չափ, ապա ամենամոտ հարեւան աստղերի հեռավորությունը կհասնի մի քանի հարյուր կիլոմետրի։ Քանի որ փոքր համաստեղությունը ձգվում է մեծի կողմից, ուստի նրա աստղերը գտնվում են Ծիր Կաթինի ճնշման տակ։

Սգրը հայտնաբերվել է 1994 թ. Բրիթիշ Կոլումբիայի եւ Քեմբրիջի աստղագետների կողմից։ Նրանք հետազոտում էին Ծիր Կաթինը եւ չափելով աստղերի արագությունը՝ նկատեցին, որ նրանցից մի քանիսը փոխանակ ուղեծրով հանդարտ շարժվելու շատ արագ դուրս էին գալիս Ծիր Կաթին համաստեղությունից։ Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ դրանք պատկանում են ավելի փոքր համաստեղությանը, որը շարժվում է։ Ծիր Կաթինի աստղերի նման այս համաստեղության աստղերն էլ գրեթե 10 մլրդ տարեկան են։ Եթե այս երկու համաստեղությունները ինչ-որ ժամանակահատվածում ուղեծրով միանան, ապա ավելի մեծի ուժերը կֆայֆայեն մյուսը՝ թողնելով երկար մարգարտահատիկների նման հետքեր։ Նախապես թվում էր, թե Սգրը համեմատաբար անձեռնմխելի է մնացել։ Սակայն վերջերս պատկերը փոխվել է։ Այս տարվա հունվարին Վիրջինիա համալսարանի աստղագետ Ստիվեն Մաջյուսկին եւ նրա գործընկերները հայտարարեցին, թե գտել են աստղերի կասկածելի մի կույտ, որը ունի նույն գույնը եւ պայծառությունը, ինչ Սգրի աստղերն են, եւ շղթա են կազմում երկար հետքերով։ Եթե նրանք պատկանում են Սգրին, ապա դա հաստատում է, որ դատելով հետքի երկարությունից գաճաճը գրեթե 800 մլն տարի եղել է կիսված վիճակում։

Դոկտոր Այրվինը եւ էդ Թոքքենը հետազոտել են Ծիր Կաթինի ուրիշ աստղեր, որոնք հնարավոր է, որ տեղափոխվել են փոքր համաստեղություններից եւ ստեղծել գալակտիկական յուրօրինակ ֆեդերացիա կազմված այդպիսի գաճաճների մնացորդներից։ Փորձերի արդյունքները, որոնք դեռ չեն հրապարակվել, ցույց են տալիս հին կարմիր աստղերի հետքեր, որոնց նմանները կան նաեւ Սգրի համաստեղությունում եւ որոնք տարածվում են Ծիր Կաթինի միջով։ Հաշվելով այդ աստղերի «արահետները»՝ դոկտոր Այրվինը եւ Թոքքենը գտան, որ Սգրի համաստեղությունը կարող է կորցրած լինել իր աստղերի գրեթե կեսը, որը շարժվել է դեպի Ծիր Կաթին մի քանի միլիարդ տարիների ընթացքում։

Եվ ահա հարց է առաջանում. եթե Սգրի համաստեղությունը ֆայֆայվել է 10 մլրդ տարի, ինչո՞ւ չի վերացել։ Հնարավոր բացատրությունները երկուսն են. մեկ, որ շատ հեռավոր ժամանակներում Ծիր Կաթինը չի ազդել նրա վրա, եւ մյուսը, որ գաճաճը ավելի ուժեղ է, քան նրա սփռված արտաքինն է ենթադրում։

Մեծ յուրացնողը

Խնդրին առնչվող առաջին հարցերից մեկը. որտե՞ղ «մութ բեկոր» կա փոքր համաստեղություններում։ Ենթադրվում է, որ շատ մեծ համաստեղությունները պարունակում են իրենց աստղերից մոտավորապես տասն անգամ շատ չփայլող նյութ։ Այդ «մութ բեկորը» բաղկացած է տարաշխարհիկ պարզ մասնիկներից, ժայռակույտից, թուլացած եւ հանգած աստղերից, նույնիսկ փոքր, սեւ անցքերից, որոնք դեռ անհայտ են մեզ, քանի որ հենց բեկորը ինքնին անտեսանելի է։ Սակայն նրա արդյունքը տեսանելի է. նյութական գործողությունները՝ որպես ծգողական «ղողդող», մի մեծ համաստեղություն պահում են պտտման վիճակում՝ որպես մի առարկա, առանց որի այդպիսի համաստեղության շերտը կպտտվի ավելի դանդաղ, քան ներքինը (ինչպես Արեգակնային համակարգի արտաքին շերտի համաստեղություններն են շարժվում ավելի դանդաղ, քան Երկիրը)։ Եթե փոքր համաստեղությունները պարունակում են բավականին «մութ բեկորներ», ապա դրանք կարող են նրանց պահել անձեռնմխելի նույնիսկ Ծիր Կաթինի միջով մի քանի անցումներից հետո։

Անձեռնմխելի մնալու համար Սգր համաստեղությունը պարիք կունենա շուրջ 50 անգամ ավելի շատ մութ բեկորների, այսինքն այնքան, որքան աստղային նյութի։ Միայն այդպես նա կարող է իր ներքին մասից «աքսվել» շատ դանդաղ։ Ինչ-որ ժամանակ Սգրի համաստեղությունը ուղեծրով անցել է Ծիր Կաթին անվտանգ հեռավորության վրա։ Հոնգ-Շենգ Ցաոն, Նիդերլանդների Լայդն համալսարանից, հաշվարկել է, որ ամենամոտ ընդհարումը Ծիր Կաթինի մեկ այլ արբանյակի՝ Լարջ Մագելանիկ Քլաուդի (Մագելանի երկար ամպի) հետ կարող էր եղած լինել Սգրի համաստեղության մոտակա ուղեծրի վրա երկու կամ երեք միլիարդ տարի առաջ։

Դեռեւս մեծ հարց է, թե ինչ ճակատագիր է սպասում Սգրին։ Երկու տարի առաջ դոկտոր Մաջյուսկին իր գործընկերների հետ հետազոտում էր Ծիր Կաթինի «լուսավորված» հատվածը, որը կազմում է նրա զանգվածի մոտ 10-րդ մասը։ Պարզվեց, որ այն նման է «ջերմության մի պահածոյի»։ Թվում է, թե նրա գրեթե բոլոր աստղերը պատկանում են տարբեր արահետներով շարժվող այս կամ այն խմբին։ Կարծիք հայտնվեց, թե Ծիր Կաթինը թալանել է աստղեր ոչ միայն Սգրի համաստեղությունից, այլեւ իր արբանյակներից։ Նույն աստղագետները այժմ հետազոտում են լուսավորված հատվածի մեկ այլ կողմը, որպեսզի պարզեն՝ արդյո՞ք նրանք եւս ջերմություն են պարունակում, եւ եթե այդպես է, դրանք կարո՞ղ են հետք թողել Ծիր Կաթինի այլ արբանյակների վրա։

Դոկտոր Այրվինը հետազոտում է կուլ գնացող համաստեղությունների աստղերի հետքերը։ Պարզելով, թե Ծիր Կաթինը ագահաբար «ուտում» է այլ համաստեղությունները կամ էլ ժամանակ առ ժամանակ մի թեթեւ «նախաճաշում» է, գիտնականը տեսնում է շատ հետաքրքիր երեւույթներ նրա «աղիքների» մեջ։

ԳՈՀԱՐ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վերջին մի քանի տարիներին սառած գրական կյանքը կարծես թե աշխուժացել է։ Հրավիրվում են ժողովներ, գումարվում ՀԳՄ եւ գրական ֆոնդի վարչության նիստեր...

Ի՞նչ են ուզում Հայաստանի գրողները։ Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական ծանր պայմանները կրկնակի ծանր են անդրադարձել մտավորականների, առավել եւս գրողների վրա։ Գրքեր գրվում են, սակայն տպագրելու ոչ մի հնարավորություն, ֆոնդը փրկելու եւ պահպանելու անհրաժեշտությունը։ Ժողովն ընտրեց գրական ֆոնդի վարչություն, որն էլ իր հերթին ընտրեց նախագահ (Երեւան Ավագյան) եւ գործադիր տնօրեն (Ժորա Հարությունյան)։ Կարծես թե ամեն ինչ պարզ է ու հստակ. ֆոնդը հնարավորություն ունի կրկին աշխատելու, քանի որ աշխատանքային կոլեկտիվը չի կամենում հայտնվել ոչ պիտանի անդամի դերում։ Ֆոնդի գումարներն ու տնտեսական գործերը տնօրինող ՀԳՄ նա-

քանի 50 հոգի է պարունակել 153 գրող։ Ընդ որում, ժողովի ողջ ընթացքում անջատված էր էլեկտրականությունը եւ ելույթ ունեցողները չապահովվեցին միկրոֆոնով։ Դրան հաջորդեցին քիչ ավելի «զարմանալի» իրադարձություններ։ Ժողովի հաջորդ օրը Հ. Մաթեւոսյանի հրահանգով կնքվեցին գրական ֆոնդի դռները՝ ասելով, որ գողացել են գրական ֆոնդի կնիքը։ Իսկ գրական ֆոնդի նորընտիր նախագահ Ա. Ավագյանը հավաստում է, որ նման

Գրական ֆոնդ. Լինե՞լ, թե՞ չլինել

քանի որ, եթե առաջներում տեսության հաշվին տպագրած գրքի համար գրողն ստանում էր իր հասանելիք հոնորարը, ապա այսօր ինքը պիտի վճարի (այն էլ մի լավ, կլորիկ գումար), որպեսզի կարողանա ընթերցողին հասցնել իր խոհերն ու մտորումները։ Տասնյակ տարիներ հայ գրողներն օգտվել են գրական ֆոնդի ընձեռած հնարավորություններից, որը՝ լինելով ԽՍՀՄ գրական ֆոնդի մասնաճյուղը, ինչ-որ չափով արտոնյալ պայմաններ էր ստեղծում հայ գրողների եւ մասնավորապես՝ նրանց ընտանիքների համար, չհաշված դրամական օգնությունը, որը վերջին տարիներին դարձել էր ընդամենը հազար դրամ, իսկ վերջին երկու ամսին ընդհանրապես դադարեցվեց։ Լուծարվեց նաեւ գրական ֆոնդը եւ ֆոնդի ողջ ֆինանսա-տնտեսական գործերը սկսեց տնօրինել անձամբ ինքը ՀԳՄ նախագահ Հրանտ Մաթեւոսյանը։ Գրողների պոլիկլինիկան, Ծաղկաձորի ստեղծագործական տունը, նախկին անա[illegible] պոլիկլինիկայի վաճառքից ստացված 42.500 ամերիկյան դոլարը ՀԳՄ ղեկավարության նախաձեռնությամբ վերցվեց գրական ֆոնդի իրավասությունից եւ տրվեց ՀԳՄ-ի նախագահին։ Թե որքանով է ճիշտ կամ սխալ նման ելակետը, եւ նման ձեւով շարունակելու դեպքում ինչի կհանգեն գրողների միության անդամները, որոշակի խոսվեց անցյալ շաբաթ գրական ֆոնդի հրավիրված ժողովում, որն իր ընդունած ծավալներով դարձավ գրողների միության ընդհանուր ժողով։ Դրան նախորդել էին ավագ գրողների հրապարակումները մամուլում, որտեղ նրանք տագնապ եւ մտահոգություն էին հայտնում եւ նշում գրական

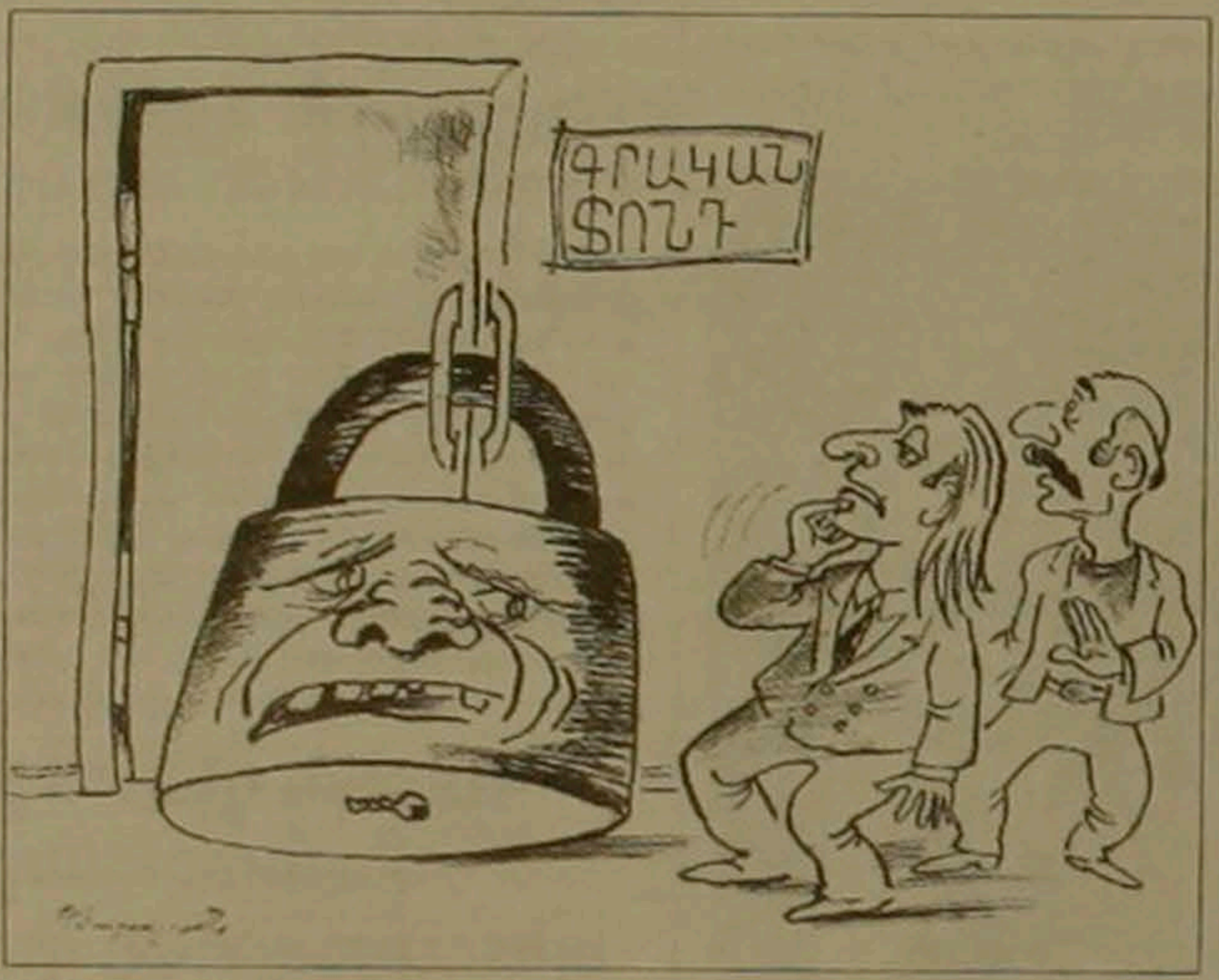

նախագահը Ա1+ հեռուստածրագրին եւ «Առավոտ» թերթին տված հարցազրույցում նշում է, որ գրական ֆոնդը գրողների միության դուստր ձեռնարկությունն է [illegible] սակայն, ում որոշումով ՀԳՄ ընդհանուր ժողովի՞, վարչությա՞ն, թե՞ գրական ֆոնդի կոլեկտիվի, հավանական է՝ ոչ մեկի), եւ ՀԳՄ-ը իրավունք ունի տնօրինել նրան պատկանող գույքն ու ֆինանսները։ Ամեն մի հայ գրող գիտե, որ տասնյակ տարիներ գրական ֆոնդը գործել է որպես ինքնուրույն միավոր եւ դուստր ձեռնարկության ողորմելի վիճակին երբեւէ չի եղել։ Իսկ ՀԳՄ քարտուղար Ֆելիքս Մելոյանը մեկ այլ փաստարկ բերեց. «Եթե մի 50 գրող հավաքվեն, նախագահ ու տնօրեն ընտրեն...», բայց եկեք տեսնենք, որ նրանք, ովքեր մասնակցել են ընդհանուր ժողովին, հավաստում են, որ այն մի բան չի եղել. կնիքը միշտ էլ իր տեղում է եղել եւ որեւէ մեկը ջանքեր չի թափել այն գողանալ։ Իսկ թե ինչո՞ւ են կնքել աշխատասենյակների դռները եւ [illegible] նի՞ կնքելու մեկ ուրիշ հիմնարկի դռները, արդեն այլ հարց է, եւ դրա պատասխանը պիտի տա ՀԳՄ ղեկավարությունը։ Գրական ֆոնդի վարչությունն այսօր պահանջում է անվավեր համարել 1996 թ. ապրիլի 1-ի որոշումը, ըստ որի գրական ֆոնդն արհեստականորեն դարձվել է ՀԳՄ-ի դուստր ձեռնարկություն։ Գրական ֆոնդը միշտ էլ առանձին միավոր է եղել եւ որպես այդպիսին պիտի մնա։

Լ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

Խմբագրությունը պատրաստ է այս մասին այլ տեսակետներ եւս հյուրընկալել թերթի էջերում։

ՄԵՐ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԸ

«Ազգ»-ի ցուցասրահ

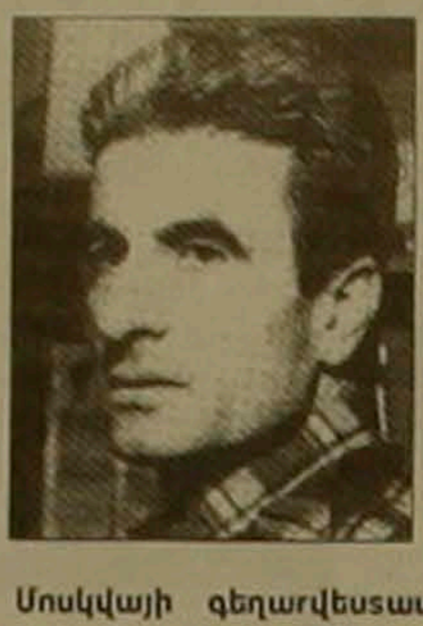

Համբարձում Թարջյանը ծնվել է 1939 թվականին, մահացել՝ 1990 թվականին։ Ավարտել է Գյումրիի Մերկուրովի անվան գեղարվեստի դպրոցը եւ Մոսկվայի գեղարվեստաարդյունաբերական բարձրագույն դպրոցը։

Համբարձում Թարջյանի գեղանկարչական աշխարհը ստեղծվում է երկրաչափական ու խորհրդանշական պատկերածեւով, հոգեբանական ու հուզական ներուժի շնորհիվ։

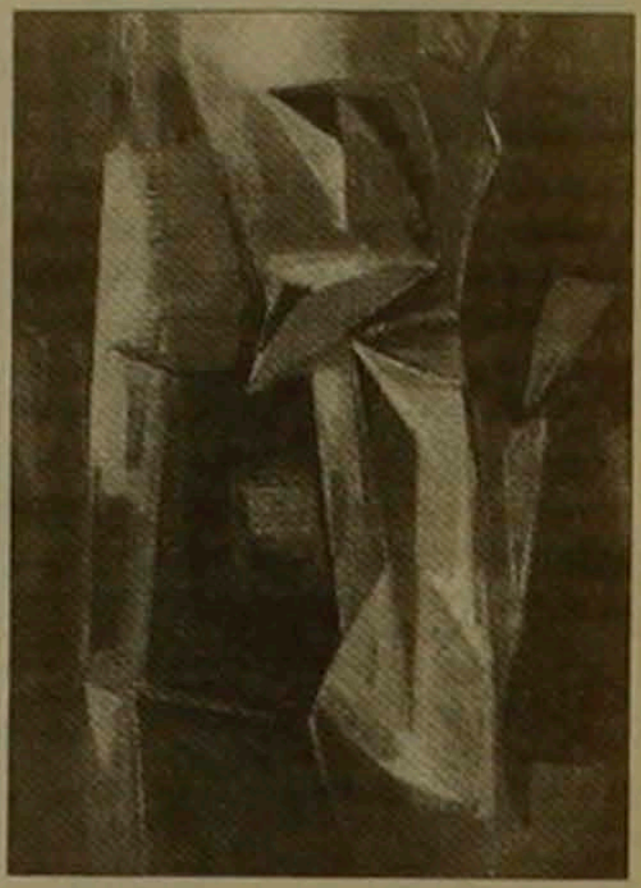

ԱՄՆ

Տարվա լավագույն հուշագրությունը

Փիթեր Բալաքյանի աղմուկ հանած «Ճակատագրի սեւ շունը» հատորը արժանացել է 1998 թվի PEN/Martha Albrand մրցանակի, որպես լավագույն հուշագրություն, հաղորդում է «Արմինըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը։ Գիրքն իր պատմողականով, նորաբնույթ կառուցվածքով եւ նուրբ, պոետիկ լեզվով համարվել է արվեստի նվաճում։ Մրցանակը հատկացնող ժյուրիի կազմում են եղել Սինդի Օֆիսը, Ալիս Կապլանը եւ Սենորոն Ջոնսոնը։ Ինչպես ժամանակին նշել ենք, «Ճակատագրի սեւ շունը» պատմում է Նյու Յորքի արվարձաններում 50-60-ական թվերին հասակ առած մի երիտասարդի անցյալի պատմությունները, եւ բացահայտում է հայերի դեմ գործված ցեղասպանությունը օսմանյան Թուրքիայում։ Հատորը «Նյու Յորք թայմզի» կողմից հռչակվել էր 1997-ի «նշանավոր գիրք», իսկ «Լոս Անջելես թայմզի», «Բաբլիհըրզ Ուիքլի» եւ «Լայբրըրի Ջոռնըլի» կողմից՝ «Տարվա լավագույն գիրք», «Փաբլիշըրզ ուիքլի»ն այն կոչել էր «գլուխգործոց»։ Հեղինակը՝ Փիթեր Բալաքյանը 4 գրքի հեղինակ է եւ անգլերեն է դասավանդում Կոլգեյթ համալսարանում։ Անցյալ ամիս «Սեւ շունը» Բրոդվեյ Բուքս հրատարակության կողմից վերստին էր հրատարակվել եւ հեղինակը այդ առթիվ 10 քաղաքներ այցելելու շրջագայության էր դուրս եկել։ Նա մասնակցել էր Բոստոնի Ռադքլիֆ քոլեջում մայիսի 17-ին կայացած քննարկմանը, իսկ հաջորդ օրը Բրուքլին Բուքսմիթ գրասանը կազմակերպված գրքի ստորագրման միջոցառմանը։ Սա մեծ նվաճում է հայ գրողի համար, որն արժանանում է միջազգային ճանաչման։ Նրանից առաջ Վիլյամ Սարոյանն է արժանացել Պուլիցերյան մրցանակի՝ «Քո կյանքի ժամանակը» պիեսի համար եւ Մայքլ Առլենն կրտսերը՝ Ազգային մրցանակի՝ «Անցում դեպի Արարատ» գրքի համար։ Փիթեր Բալաքյանն իր մրցանակը ստացել է մայիսի 14-ին կայացած հանդիսության ընթացքում։

Ն. Օ.

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԱՄԲԻՈՆ

Կարմիր խաչի շրջանակներում

Մայիսի 8-ին ողջ աշխարհը տոնեց ԿԽ միջազգային օրը։ Հայաստանը ճանաչվելով Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի կողմից եւ լինելով Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային ֆեդերացիայի լիիրավ անդամ, անմասն չմնաց հանդիսություններից։ Հայկական կարմիր խաչի ընկերությունը (ՀԿԽԸ) մայիս ամիսը նշեց որպես Կարմիր խաչի միամսյակ, որի շրջանակներում բազմաթիվ այլ ծրագրերի կողքին անցկացրեց հանրապետական մրցույթներ՝ ներգրավելով հանրապետության բոլոր մարզերը։ Կարմիր խաչի միջազգային օրվա կապակցությամբ ՀԿԽ ընկերության երիտասարդական բաժինը հայտարարել էր հանրապետական մանկական մրցույթ՝ «Աշխարհն իմ ձեռքերով» խորագրով, որին մասնակցել էին 5-15 տարեկան հաշմանդամ երեխաները՝ ներկայացնելով գեղանկար, ձեռագործ, գրաֆիկա եւ այլ աշխատանքներ ու կոմպոզիցիաներ։ Լավագույնների ընտրությունը պետք է կատարվեր երեք փուլով՝ համայնքային ու մարզային կազմակերպություններում եւ կենտրոնական գրասենյակում։

Մայիսի 26-ին՝ միամսյակի ավարտին, ՀԿԽ ընկերության սրահում բացվեց ցուցահանդես, ուր ներկայացվում էին հաշմանդամ երեխաների ձեռքի գործերը։ Ցուցահանդեսում ներկայացված էին նաեւ ՀԿԽ ընկերության «Օգնեք մեզ՝ օգնելու» խորագրով հայտարարված պլակատների ձեւավորման մրցույթի աշխատանքները։ Առաջնություն շահած տարբերակը պետք է ընդունվեր եւ բազմացվեր որպես միամսյակի խորհրդանիշ։ Սակայն եւ ոչ մի գործ չարժանացավ առաջին մրցանակի, քանի որ հանձնաժողովը դրանք քննարկել էր երկու տեսանկյունից. այն պետք է գեղարվեստական արժեք ունենար եւ անխախտ ներկայացներ կազմակերպության սկզբունքները։ Բոլոր աշխատանքներում նկատվում էր ԿԽ խորհրդանիշի՝ խաչի աղավաղում, որն արգելված է։ Այնուամենայնիվ, ՀԿԽ ընկերությունը բոլոր մասնակիցների համար նախապատրաստել էր պատվոգրեր եւ խրախուսական նվերներ։

ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ

«Խելքից պատուհաս» 174 տարեկան է

Նոր ներկայացում Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնում

Օրերս Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնում կայացավ ռուս ականավոր դրամատուրգ, պոետ ու դիվանագետ Ա. Ս. Գրիբոեդովի «Խելքից պատուհաս» կոմեդիայի պրեմիերան, որի ռեժիսոր-բեմադրողն է թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, հանրապետության ժողովրդական արտիստ Ալեքսանդր Գրիգորյանը։

Այս չափածո հիասքանչ ստեղծագործությունում, որ գրվել է 174 տարի առաջ եւ անմիջապես արգելվել ցարական գրաքննության կողմից միանգամայն հասկանալի պատճառներով, հեղինակը քննության առարկա էր դարձրել մի ամբողջ դարաշրջանի բարքերը ու սարկազմով ու զայրույթով ծաղրել հետամնացությունն ու բթամտությունը, ագահությունն ու շահասիրությունը, քծնանքն ու ստրկամտությունը։ Այսօր էլ դա իր շոշափած պրոբլեմներով, հույզերով անքակտելիորեն կապվում է մեր իրականության հետ՝ ստանալով ժամանակակից հնչեղություն։

Առաջին անգամ ցարական սպաների ուժերով հատվածներ այս պիեսից ներկայացվել են դեռեւս 1827 թ. Երեւանում։ Եվ ահա, շուրջ 170 տարի հետո, կրկին հանդիպում ենք այս կոմեդիայի հերոսներին։

Երեւանի թատերասեր հասարակայնությունը ջերմ խանդավառությամբ ընդունեց բեմադրությունը։ Ներկա էին հայ մտավորականության ներկայացուցիչներ, Ռուսաստանի դեսպանության աշխատակիցներ, վերջին դժվար տարիներին թատրոնին սատար եղած տարբեր կազմակերպությունների ու միությունների ներկայացուցիչներ։

Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնը, որ դասականների բեմադրության բազմամյա փորձ ու ավանդույթներ ունի, այս անգամ էլ քաղաքական հստակ դիրքորոշումով կարողացավ բացահայտել իր ստեղծագործական հնարավորություններն ու հաստատել իր հասունությունը։

ԺԱՍՄԻՆԱ ԱՐԵՎՇԱՏՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Մահ՝ երգչուհի Լուիզա Պոզապալեանի

Գերմանիոյ հայոց առաջնորդարանէն կը տեղեկանանք, թէ օփերայի նշանաւոր երգչուհի՝ Լուիզա Պոզապալեան մահացած է։

Ծնած էր Մարսէյլի մէջ։ Երաժշտական ուսումը շարունակած էր՝ Պէյրութի եւ Միլանոյի մէջ։ Բազմաթիւ ելոյթներ ունեցած էր աշխարհի զանազան բեմերուն վրայ, բայց մանաւանդ Գերմանիոյ օփերային թատրոններուն մէջ։ Երեք տասնամեակ առաջ, բեմ բարձրացած էր Հայաստանի մէջ։ Իր նպաստը բերած էր նաեւ սփիւռքահայ արուեստի կեանքին, յատկապէս գերմանահայ համայնքէն ներս։

«Միյագայ»

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Առաջին կեսն ավարտվեց

Երեւանի «Գրանդ» մարզադահլիճում ավարտվեց բասկետբոլի ՀՀ տղամարդկանց առաջնության բարձրագույն խմբի մրցումների առաջին շրջանի 2-րդ փուլը:

Մրցաշարն ընթացավ Մեծամորի «Ատոմաս» թիմի առավելությամբ, որն անցկացրած բոլոր 4 հանդիպումներն ավարտեց իր օգտին: 3-ական հաղթանակ տոնեցին Երեւանի ՖԻՄԱ-ն եւ Արթիկի «Դինամոն»: Նրանց հաջորդում են Երեւանի «Գրանդ», «Պոլիտեխնիկ» եւ Ստեփանակերտի «Յուպիտեր» թիմերը: Հաղթանակի խաղցրությունը չճաշակեցին Գյումրի եւ Գավառ քաղաքների թիմերը, որոնք եզրափակում են աղյուսակը:

Նախկինում բասկետբոլի լավագույն ավանդույթներ ունեցող Գյումրիի տղամարդկանց թիմի նահանջը եւ թույլ ելույթը առաջին հերթին պայմանավորված է թիմի հիմնական կազմի երեք առաջատար խաղացողների Վ. Զվակերյանի, Ա. Հարությունյանի եւ Ա. Հակոբյանի բացակայությամբ, որոնք այս մրցաշրջանում հեռացել են թիմից եւ հանդես են գալիս Շիրակի մարզը առաջնությունում ներկայացնող Արթիկի «Դինամո» թիմի կազմում, իսկ Գյումրի քաղաքի թիմը համալրված է հիմնականում ոչ փորձառու պատանիներով: Ըստ թիմի մարզիչ Դ. Նիկողոսյանի, մրցաշարին մասնակցելը պատանիների համար լավագույն հնարավորություն է խաղային եւ մրցակցային փորձ ձեռք բերելու եւ կխթանի նրանց վարպետության հետագա բարձրացմանը:

Ինչ վերաբերում է Գավառի թիմի անհաջող ելույթներին, ապա, մեր կարծիքով, նման վիճակը արդյունք է թիմի համալրման հետ կապված կազմակերպչական բացթողումների, անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների եւ հովանավորների բացակայության, ինչպես նաեւ թիմի հոգսերի նկատմամբ Գեղարքունիքի մարզի մարզական կազմակերպությունների անտարբերության:

Համընդհանուր կարծիքով, մրցաշարի զարդը հանդիսացան վերջին օրը կայացած առաջատար թիմերի երկու հանդիպումները, որոնք սկզբից մինչեւ ավարտը ընթացան սուր եւ անզիջում մրցակցային պայքարում բազմաթիվ հաճելի պահեր պարգեւելով բասկետբոլի հարյուրավոր երկրպագուներին ու մասնագետներին եւ որոշակի պարզություն մտցրեցին մրցաշարային աղյուսակում: Նախ մրցապարտեզ դուրս եկան երրորդ տեղի հավակնորդներ Արթիկի «Դինամո» եւ Երեւանի «Գրանդ» թիմերը: Հանդիպումն ընթացավ հավասար պայքարում եւ միայն խաղավերջում, շնորհիվ փորձառու Ա. Հարությունյանի, Վ. Զվակերյանի, Վ. Հարությունյանի եւ Հ. Ասոյանի անձնուրաց խաղի եւ նրանց հեռահար, 3 միավորանոց արդյունավետ նետումների, արթիկցի բասկետբոլիստներին հաջողվեց բեկում մտցնել եւ հաղթել 73:70 հաշվով:

Այնուհետեւ խաղահրապարակը տրամադրվեց առաջին տեղին հավակնող, մինչ այդ պարտություն չունեցող Երեւանի ՖԻՄԱ եւ Մեծամորի «Ատոմաս» թիմերին: Հանդիպումն սկզբից մինչեւ ավարտը ընթացավ սուր, անզիջում եւ նյարդային պայքարում: Խաղասկիզբը խոստումնալից էր ուսանողների համար, որոնք թիմի առաջատարներ Ե. Երանոսյանի, Ա. Եփրեմյանի եւ Ս. Չիթչյանի անձնուրաց խաղի, արագ հարձակումների, ճեղքումների եւ հեռահար արդյունավետ նետումների շնորհիվ 7-8 միավորի առավելություն ունեին հակառակորդի նկատմամբ, սակայն աստիճանաբար զգացվեց «Ատոմասի» փորձառու խաղացողներ Ս. Մարգարյանի, Հ. Հարությունյանի, Ս. Պողոսյանի եւ Ս. Խաչատրյանի խաղային մեծ փորձը, հաղթանակի հասնելու ձգտումը, կամքն ու հոգեբանական պատրաստականության առավելությունը երիտասարդ մրցակիցների նկատմամբ: Առաջին խաղակեսն ավարտվեց 47:47 հաշվով: Երկրորդ խաղակեսը առաջինի կրկնությունն էր, եւ մինչեւ խաղի վերջին վայրկյանը հնարավոր չէր կանխատեսել հանդիպման հաղթողին: Ի վերջո, միավորների նվազագույն առավելությամբ «Ատոմաս» թիմին (մարզիչ Զատուրով) հաջողվեց ծնկի բերել մրցակցին 91:90 հաշվով եւ ստանձնել առաջնության առաջատարի դժվարին դերը: Երկրորդ հորիզոնականը զբաղեցնում են ՖԻՄԱ-ի (մարզիչ Կ. Մանուկյան) բասկետբոլիստները: Նշենք, որ «Ատոմաս» թիմն այս մրցաշրջանում համալրվել է հանրապետության բազմակի չեմպիոն Երեւանի ԲԿՄԱ-ի յոթ փորձառու խաղացողներով, իսկ ուսանողական թիմի պահեստայինների «կարճ նստարանն» էր:

Համընդհանուր կարծիքով, մրցակից երկու թիմերն էլ արժանի են դրվատանքի, քանի որ բոլոր հանդիպումներում ցուցադրեցին անհատական եւ թիմային հասուն տեխնիկա-տակտիկական պատրաստականություն, հաղթանակի հասնելու մեծ ձգտում եւ խաղային կարգապահություն:

Առաջնության երկրորդ շրջանը կմեկնարկի սեպտեմբերի 25-ին, Արթիկ եւ Ստեփանակերտ քաղաքներում, իսկ վերջին 4-րդ փուլը կմեկնարկի Երեւանում, հոկտեմբերի 28-ին:

ԺՈՐԱ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Առաջնության գլխավոր մրցավար,
միջազգային կարգի մրցավար

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Պ	Գ	Մ
1. «Ատոմաս» Մեծամոր	7	7	0	687-361	14
2. ՖԻՄԱ Երեւան	7	6	1	692-400	13
3. «Դինամո» Արթիկ	7	5	2	494-440	12
4. «Գրանդ» Երեւան	7	4	3	510-438	11
5. «Պոլիտեխնիկ» Երեւան	7	3	4	559-546	10
6. «Յուպիտեր» Ստեփ.-կերտ	7	2	5	395-585	9
7. ք. Գյումրի	7	1	6	371-573	8
8. ք. Գավառ	7	0	7	276-641	7

ԼՈՒՐԵՐ

Ընդգրկվել են Եվրոպայի հավաքականում

Բռնցքամարտի եվրոպական ասոցիացիայի (ԵԱԲԱ) նախագահ էմիլ ժեչևեւի ստորագրությամբ գրություն է ստացվել, որում հայտնվում է, թե Հայաստանի երկու ներկայացուցիչներ՝ աշխարհի անցյալ տարվա առաջնության բրոնզե մեդալակիր Արամ Ռամազյանը (54 կգ քաշային կարգ) եւ վերջերս ավարտված Եվրոպայի առաջնության արծաթե մեդալակիր Արտյոմ Սիմոնյանը (57 կգ) ընդգրկվել են Եվրոպայի հավաքականի կազմում եւ պետք է մասնակցեն Չինաստանի Շոնկինգ քաղաքում հունիսի 13-21-ը անցկացվելիք բռնցքամարտի աշխարհի գավաթի խաղարկությանը: Եվրոպայի հավաքականը հիմնականում համալրվել է աշխարհամասի առաջնության արդյունքներով: ԵԱԲԱ-ն նաեւ որոշել է 2001 թվականի Եվրոպայի պատանեկան առաջնությունն անցկացնել Երեւանում:

Պատանիները որոշեցին չեմպիոններին

Վանաձորում անցկացվեց ազատ ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի 1978-81 թթ. ծնված պատանիների առաջնությունը: Մրցումներին մասնակցեցին հանրապետության տարբեր մարզերի ավելի քան 90 ըմբիշներ: Ահա թե, ըստ քաշային կարգերի, ովքեր դարձան Հայաստանի պատանեկան առաջնության հաղթողներ. 49 կգ՝ Արա Դնոյան (Շիրակ), 52 կգ՝ Էդիկ Բարսեղյան (Էջմիածին), 56 կգ՝ Գարիկ Ավթանդիլյան (Երեւան, ՖԻՄԱ), 60 կգ՝ Գագիկ Ավետիսյան (Շիրակ), 65 կգ՝ Գեւորգ Հակոբյան (Երեւան, ՖԻՄԱ), 70 կգ՝ Մովսես Կարապետյան (Երեւան, «Դինամո»), 76 կգ՝ Մերուժան Հարթինյան (Երեւան, «Դինամո»), 83 կգ՝ Վահե Կարապետյան (Շիրակ), 90 կգ՝ Արման Ղալեչյան (Երեւան, ՖԻՄԱ), 115 կգ՝ Արման Պետրոսյան (Արմավիր): Մրցումների արդյունքներով կազմվեց հանրապետության հավաքականը, որը կմասնակցի Եվրոպայի պատանեկան առաջնությանը: Այն կանցկացվի Ալբանիայի մայրաքաղաք Տիրանայում, հուլիսի 7-11-ը:

ՇԱԽՄԱՏ

Մրցում են վետերանները

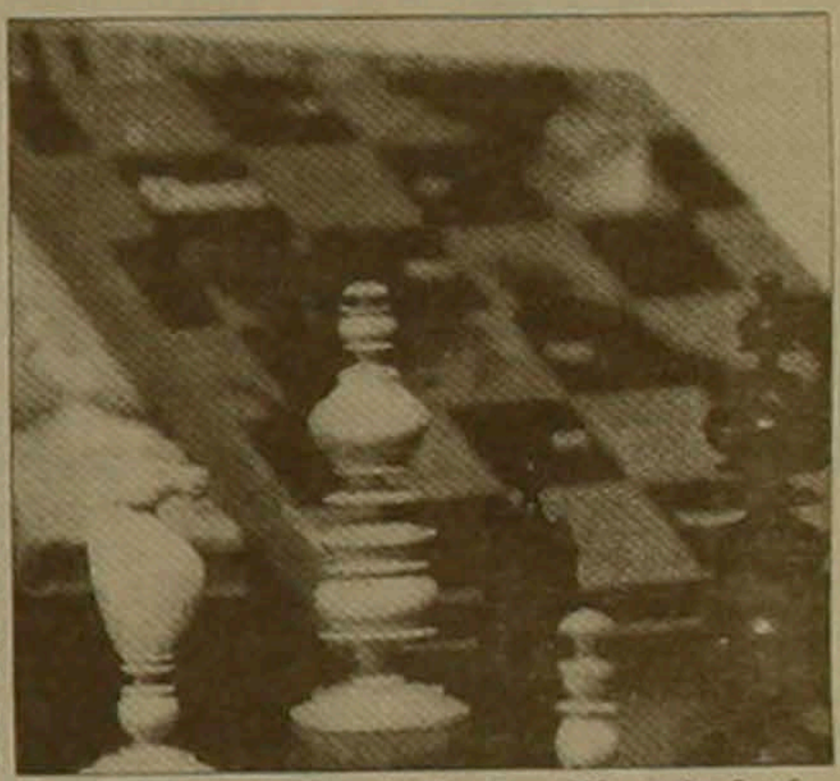

Օրերս ՀՇԿՏ-ում անցկացվեց վետերան շախմատիստների հերթական մրցաշարը, որն այս անգամ նվիրված էր Հայաստանի Առաջին Հանրապետության 80-ամյակին: Շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով անցկացված մրցաշարի հաղթող դարձավ Հայաստանի կրկնակի չեմպիոն Ադոլֆ Դեմիրխանյանը: Նրա արդյունքն է 7.5 միավոր: Ընդամենը կես միավորով նրանից հետ մնաց բուռն ծափահարությունների արժանացած Երեւանի նախկին չեմպիոն Մուրադ Վարժապետյանը: Վարժապետյանը մրցաշարի միակ անպարտելի մասնակիցն էր եւ միաժամանակ երկու մրցանակների արժանացավ: Երրորդ տեղը 6,5 միավորով գրավեց Գրիգորի Հայրապետովը:

Միանգամից 6 մասնակիցներ 6-ական միավորով բաժանեցին 4-9 տեղերը: Նրանք են՝ Գագիկ Հակոբյանը, Վլադիմիր Մնացականյանը, Աշոտ Ավետիսյանը, Էդուարդ Մնացականյանը, Լավրենտի Ղարիբյանը եւ Հենրիկ Փաշայանը: Համաձայն լրացուցիչ ցուցանիշների, 4-րդ եւ 5-րդ մրցանակային տեղերը բաժին հասան Գագիկ Հակոբյանին եւ Վլադիմիր Մնացականյանին:

Մնում է ավելացնել, որ այս մրցաշարն անցավ «Հայբուսակ» ինստիտուտի հովանավորությամբ:

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ

Քառորդ եզրափակիչի մասնակիցները որոշվեցին

Թենիս Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում որոշվել են տղամարդկանց եւ կանանց մրցաշարերի քառորդ եզրափակիչ փուլի մասնակիցները:

Տղամարդկանց մրցապայքարը շարունակող 8 թենիսիստների թվում են 3 իսպանացիներ: Նրանցից մեկը Ալեքս Կորեջան է, որը համեմատաբար հեշտությամբ առավելության հասավ ավստրալացի Ջեյսոն Ստոլթենբերգի նկատմամբ (6-4, 6-4, 6-3): Շատերի համար անսպասելի էր մեկ այլ իսպանացու՝ Ալբերտո Բերասատեգիի պարտությունը Հաշեմ Արազիից (Մարոկկո)՝ 2-6, 4-6, 6-3, 3-6 հաշվով: Անհաջողության մատնվեց եւս մեկ իսպանացի՝ Ֆրանսիսկո Կլավետը: Նրան պարտության մատնեց բելգիացի Ֆիլիպ Դեվուլֆը (7-5, 6-3, 6-1): Եվ վերջապես 1/8 եզրափակիչի ամենահետաքրքիր խաղի մասին: Հանդիպեցին ֆրանսիացի Սեդրիկ Պյոլինը, որը համաշխարհային դասակարգման ցուցակի 17-րդ թենիսիստն է եւ 18-ամյա ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինը: Վերջինս Փարիզի «Ռոլան Գարոսի» խաղադաշտերում իրավունք էր առաջացրել՝ որակավորման մրցաշարից մտնելով հիմնական «ցանց», նա կարողացել էր այնուհետեւ հաղթել այնպիսի ճանաչված թենիսիստների, ինչպիսիք են Անդրե Աղասին, Գուստավո Կուերտենը, Դանիել Վացեկը: Կենտրոնական խաղադաշտում անցկացված հանդիպումը շատ համառ ստացվեց: 16 հազար հանդիսականներ, որոնց թվում էին կողք-կողքի նստած աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ, բրազիլացի Ռոնալդոն եւ մի քանի ժամ առաջ Յանա Նովոտնայից պարտություն կրած Աննա Կուռնիկովան, ականատես եղան գրավիչ պայքարի: Հաղթանակ տարավ առավել փորձառու Պյոլինը: Լարվածության մասին է խոսում խաղի հաշիվը՝ 7-5, 4-6, 6-7, 6-4, 6-4: Սաֆինը պարտություն կրեց, սակայն բոլորի համար պարզ է, որ համաշխարհային թենիսի «վերնախավ» է մուտք գործել չափազանց օժտված, հեռանկարային խաղացող:

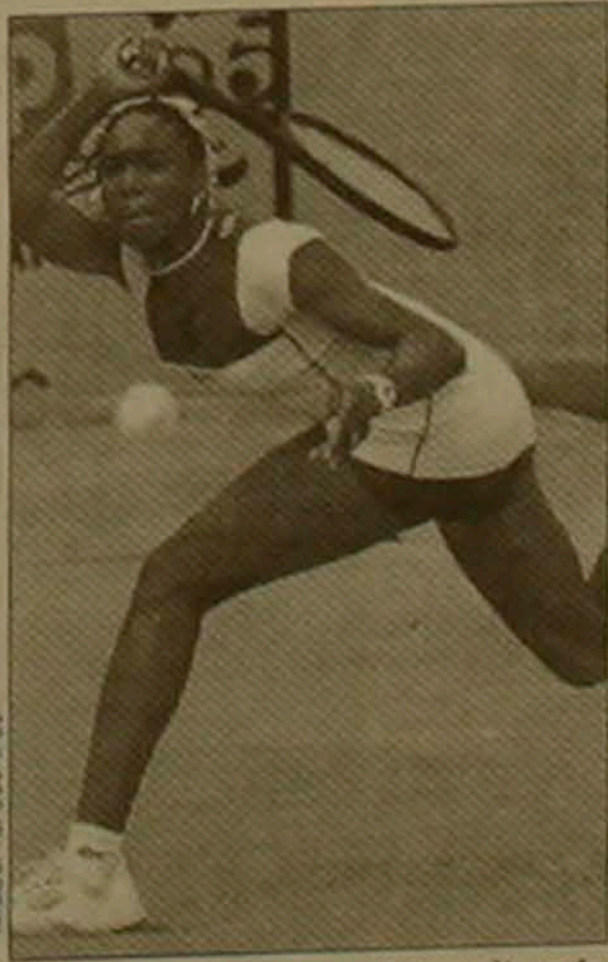

Վեներա Վիլյամս

Մարատ Սաֆին

Այժմ քառորդ եզրափակիչում կհանդիպեն Մարսելո Ռիոս (Չիլի)-Կառլոս Մոյա (Իսպանիա), Ֆելիքս Մանտիլյա (Իսպանիա)-Թոմաս Մուսթեր (Ավստրիա), Ֆիլիպ Դեվուլֆ (Բելգիա)-Ալեքս Կորեջա (Իսպանիա), Սեդրիկ Պյոլին (Ֆրանսիա)-Հաշեմ Արազի (Մարոկկո) զույգերը:

Կանանց մրցաշարի քառորդ եզրափակիչի վերջին մասնակիցը որոշվեց խորվաթուհի Իվա Մայոլիի եւ իսպանուհի Կոնչիտա Մարտինեսի խաղից հետո: 7-6, 6-7, 6-3 հաշվով հաղթեց Մայոլին, որը հաջորդ փուլում կհանդիպի ամերիկուհի Լինդսեյ Դեւենպորտի հետ: Քառորդ եզրափակիչի մյուս երեք զույգերը կկազմեն Յանա Նովոտնան (Չեխիա) եւ Մոնիկա Սելեշը (ԱՄՆ), Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա) եւ Վեներա Վիլյամսը (ԱՄՆ), Արանտա Սանչեսը (Իսպանիա) եւ Պետտի Շնայդերը (Շվեյցարիա):

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակը

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան (ՖԻՖԱ) հրապարակել է հավաքական թիմերի դասակարգման հերթական ցուցակը, որում տեղ են գտել 185 երկրներ:

Մարզասերների ուշադրությանն ենք ներկայացնում ուժեղագույնների, ինչպես նաեւ աշխարհի առաջնության մասնակիցների, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների գրաված տեղերն ու միավորները: Փակագծերում նշված են թիմերի նախորդ ցուցակում գրաված տեղերը:

1 (1). Բրազիլիա՝ 71, 75, 2 (2). Գերմանիա՝ 64, 84, 3 (3). Չեխիա՝ 64, 81, 4 (4). Մեքսիկա՝ 61, 39, 5 (5). Անգլիա՝ 60, 06, 6 (7). Արգենտինա՝ 60, 04, 7 (12). Նորվեգիա՝ 59, 65, 8(8). Հարավսլավիա՝ 59, 36, 9 (6). Չիլի՝ 58, 98, 10 (13). Կոլումբիա՝ 58, 16, 11 (15). ԱՄՆ՝ 58, 08, 12 (11). Ճապոնիա՝ 57, 74, 13 (10). Մարոկկո՝ 57, 15, 14 (16). Իտալիա՝ 56, 71, 15 (9). Իսպանիա՝ 56, 37, 16 (17). Ռուսաստան՝ 56, 23, 17 (18). Եգիպտոս՝ 56, 08, 18 (25). Ֆրանսիա՝ 56, 08, 19 (23). Խորվաթիա՝ 55, 55, 20 (24). Հարավային Կորեա, 21 (26). Թունիս՝ 55, 07, 22 (22). Ռումինիա՝ 54, 97, 24 (21). ՀԱՀ՝ 54, 75, 25 (14). Հոլանդիա՝ 54, 20, ... 27 (20). Դանիա՝ 52, 88, 29 (29). Պարագվայ՝ 52, 49, 30 (31). Ճամայկա՝ 52, 25, 31 (28). Ավստրիա՝ 51, 61, ... 34 (38). Սաուդյան Արաբիա՝ 50, 77, 35 (42). Բուլղարիա՝ 50, 48, 36 (32). Բելգիա՝ 50,17, ... 41 (44). Շոտլանդիա՝ 48, 02, 42 (46). Իրան՝ 47, 64, ... 45 (45). Լիտվա՝ 46, 80, ... 49 (48). Կամերուն՝ 45, 46, ... 52 (57). Վրաստան՝ 45,18, ... 64 (63). Ուկրաինա՝ 40, 32, ... 74 (69). Նիգերիա՝ 36, 90, ... 79 (79). Ուզբեկստան՝ 35, 98, ... 82 (75). Լատվիա՝ 35, 62, ... 104 (103). Էստոնիա՝ 28, 42, ... 107 (107). Ղազախստան՝ 26, 43, ... 111 (105). Հայաստան՝ 25, 08, 112 (112). Բելառուս՝ 24, 48, ... 119 (117). Տաջիկստան՝ 22, 47, ... 123 (122). Ադրբեջան՝ 21, 26, ... 138 (136). Մոլդովա՝ 16, 02, 140 (132). Թուրքմենստան՝ 15, 67, 141 (140). Ղրղզստան՝ 15, 42.

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԱՅՑ

Եվրամիությունը պաշտպանում է համանախագահներին

Սկիզբը էջ 1

Վան դեն Բրուկը կարեւորեց առեւտրական համագործակցության նոր միջանկյալ պայմանագիրը՝ նշելով, որ այն տալիս է իր արդյունքները, միաժամանակ հույս հայտնեց, որ այս տարվա ընթացքում կամ հաջորդ տարվա սկզբին ուժի մեջ կմտնի ՀՀ-ի եւ ԵՄ-ի միջեւ գործընկերության եւ համագործակցության մեծ պայմանագիրը, ինչը կախված է ԵՄ անդամների կողմից պայմանագրի վավերացման գործընթացից: Ներկայումս ԵՄ-ը հիմնականում զբաղված է Կենտրոնական Եվրոպայի ու Արեւելյան Եվրոպայի ընդարձակման խնդիրներով եւ նոր արժույթի ներմուծմամբ, որը ԵՄ 11 անդամների համար կմտցվի 99-ի հունվարի 1-ից, ավելի կսերտացնի ԵՄ-ի եւ ՀՀ-ի հարաբերությունները: Եվ այստեղ գտնվելու փաստը վկայում է, որ Հայաստանը եւ ողջ Հարավային Կովկասը ԵՄ-ի համար քաղաքական եւ տնտեսական առաջնահերթության տարածք է, ընդգծեց հանձնակատարը:

Լրագրողների հետ հարցում-պատասխանի ընթացքում հանձնակատարը ԼՂՀ հիմնախնդրի վերաբերյալ նշեց, որ ԵՄ-ն ամբողջովին պաշտպանում է ԵԱՀԿ Մինսկի համանախագահներին եւ հավաստեց, որ առաջնահերթ պետք է լսել հակամարտության բոլոր կողմերին, նոր միայն լուծումներ առաջարկել:

Հայաստանը դեռեւս հունվարից [illegible] ցություններ սկսելու համար: Ո՞րն է ձգձգման հիմնախնդիրը ի պատասխան մեր հարցի վան դեն Բրուկն ընդգծեց, որ քաղաքական երկխոսությունը մաս է կազմում ԵՄ-ի եւ ՀՀ-ի միջեւ իրականացվելիք գործընկերության եւ համագործակցության պայմանագրի, որը դեռեւս ուժի մեջ չի մտել, նույնը կիրառելի է նաեւ Ադրբեջանի վերաբերյալ: Անդրադառնալով Հայաստանի անդամակցությանը Եվրամիությանը, հանձնակատարը նշեց, որ բանակցային գործընթացը պետք է թողնել քննարկելու այն համաժողովում, որը ստացել է իրականացնելու մանդատը կամ իրավասությունը, իսկ դա ԵԱՀԿ խմբի Մինսկի կոնֆերանսն է: Իսկ ինչ վերաբերում է հակամարտության հետեւանքներին, փախստականների խնդրին, ապա ԵՄ-ը փորձում է այս հարցերի լուծմանն օժանդակել օգնության ծրագրերով: Եթե գտնվի եւ բոլորի կողմից ընդունվի քաղաքական որոշում, ԵՄ-ը պատրաստ է այդ որոշումն ամրապնդել այլ ծրագրերով: Անդրադառնալով տնտեսական ծրագրերի իրականացմանը, Հանս վան դեն Բրուկը հավաստիացրեց, որ դրանք չեն արվում ի շահ մի երկրի, այլ կոչված են ամրապնդելու եւ խրախուսելու տարածաշրջանային համագործակցությունը, առաջին հերթին այս տարածաշրջանի եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրների միջեւ: Միաժամանակ հավաստելով, որ այս միջանցքների կառուցումը հնարավորություն է ստեղծում ընթանալու դեպի ավելի մեծ կամ մեծացված Եվրամիություն:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

CARE

ANNOUNCEMENT

JOB OPPORTUNITY

CARE International Branch in Armenia is accepting applications for the position of **PROJECT MANAGER** for a Small Business Development Project in Shirak Marz. The project will include credit to small businesses, as well as a consulting component.

Responsibilities:

- Overall management of project activities to ensure achievement of stated goals and objectives.
- In collaboration with Business Consultants, develop and oversee implementation of business planning training and individual consulting with client businesses.
- In collaboration with partner bank, develop mechanism for implementing small business lending activity, including and approving loan applications, disbursing funds and tracking repayment.
- A minimum of 80 percent of time will be spent in Giumry/Shirak Marz.
- Initial contract will be of six months duration.

Qualifications Sought:

- University degree in business management or a related field.
- A minimum of two years recent business management experience.
- Detailed knowledge of legislations regulations regarding small business, taxation and banking in Armenia.
- Advanced knowledge of written and spoken English, Russian and Armenian.
- Skilled in Word and Excel.

Interested persons are invited to submit their resumes to the Human Resources Officer at the CARE office. 18/2 Baghramian Ave. no later than June 10, 1998.

Կորել է գիրք թիվ 1348

արտադրանքի, ապրանքների եւ դրանց (հասույթի) գրանցման (հաշվառման), տրված Լեւոն Կարապետի Կարապետյանին խորհրդային շրջանի կողմից:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

Գ Ն Ո Ւ Մ Ե Մ

2 սենյականոց բնակարան 1, նորքի 1-3-րդ զանգվածներում:

Հեռ.՝ 643054, 581841(երեկոյան)

ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

«ՀՈՒՄԱՆԻՍՏ»

(պետական գրանցում N 041176)

ԿԱՏԱՐՈՒՄ Է 1998/99 ՈՒՍ. ՏԱՐՎԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԾՈՎ

ԲՈՒԺՔՈՒՅՐԱԿԱՆ
ԱՏԱՄՆԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ
ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԿՈՍՄԵՏՈԼՈԳԻԱ

Ուսուցումը վճարովի է: Սահմանված են վարձի զեղչեր եւ արտոնություններ, գերազանցիկներին՝ կրթաթոշակ: Շրջանավարտներին տրվում է դիպլոմ:

Բժշկական ուսումնարանն ունի նախապատրաստական բաժին: Ավարտողները առանց քննության ընդունվում են առաջին կուրս:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել հետեւյալ հասցեով. Իսահակյան 30, Խ. Աբովյանի անվ. թիվ 2 դպրոց (մետրոյի «Երիտասարդական» կայարան, «Նաիրի» կինոթատրոնի մոտ):

Հեռախոսներ՝ 58-38-62, 74-14-81
երեկոյան ժամերին՝ 65-52-24, 62-01-32

Լույս է տեսել

ՀԱՅ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

(համառոտ ակնարկ)

Կարլեն Դալլաքյան

Հանձնարարված է «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի գիտխորհրդի կողմից՝ իբրեւ ձեռնարկ ուսանողության համար:

Երեւան, 1998 թ., 319 էջ:

Գրքից օրինակներ ձեռք բերելու համար կարելի է դիմել «Ազգի» խմբագրություն:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
հատուկ դասընթացների բաժին

Հայաստանում Ավստրիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան

Հայդեմարիա Գյուրերը

ներկայացնում է

«Ավստրիայի նախագահությունը Եվրամիությունում»

Չորեքշաբթի՝ հունիսի 3-ին
ժամը 18:30-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (5-րդ հարկ)

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
հատուկ դասընթացների բաժին

Հայ-ֆրանսիական հետազոտությունների հանձնաժողովի նախագահ, դոկտոր

ՀԵՆՐԻ ԱՍՏԱՐՋՅԱՆԸ

ներկայացնում է

«Քրդական հեղափոխությունը եւ հայ դատը»

Հինգշաբթի՝ հունիսի 4-ին
ժամը 18:30-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (5-րդ հարկ)

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 • Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 834 Տպաքանակը 3500 Ստորագրված է տպագրության 2. 05. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@